

Отчет за изпълнението на политиките и програмите на Министерство на образованието и науката към 31.12.2014 г.

I. Отчет на основните параметри на бюджета

1. Отчет на приходите по бюджета на Министерството на образованието и науката към 31.12.2014 г.

(в лева)

№	Наименование на прихода (в лева)	Закон 2014 г.	Уточнен план	Отчет към 31 декември
1.	Данъчни приходи	0	0	0
2.	Неданъчни приходи	13 260 000	13 260 000	6 688 108
2.1.	Приходи и доходи от собственост	13 522 000	12 767 108	6 135 680
2.2.	Държавни такси	470 000	764 595	764 552
2.3.	Глоби, санкции и наказателни лихви	28 000	28 000	24 636
2.4.	Други неданъчни приходи	1 240 000	1 586 111	1 574 011
2.5.	Внесени ДДС и други данъци върху продажбите	-2 000 000	-2 000 000	-1 924 956
2.6.	Постъпления от продажба на нефинансови активи (без 40-71)	0	114 186	114 185
3.	Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми	14 875 000	656 309	656 309
	Общо	28 135 000	13 916 309	7 344 417

Реализираните приходи включват приходите на МОН и на второстепенните разпоредители с бюджет към министъра на образованието и науката за отчетния период. Общият размер на отчетените приходи към 31.12.2014 г. е 7 344,4 хил. лв.

Приходите и доходите от собственост възлизат на 6 135,7 хил. лв. Най-голям относителен дял от общия размер на реализираните приходи по този параграф към 31.12.2014 г. – 56,4 % заемат приходите от продажба на услуги, стоки и продукция в размер на 3 461,0 хил. лв. Същите са свързани с предмета на дейност на съответния разпоредител и се набират от:

- реализация на продукцията, стоки и услуги от учебно производство;
- реализация на продукцията и услуги от учебна практика;
- провеждане на квалификационни курсове и педагогически услуги;
- приходи от отпих и възстановяване, както и приходи от издателска дейност и разпространение.

Приходите от държавни такси са в размер на 764,6 хил.лв. и представляват 10,4 % от общия размер на реализираните приходи за периода. Същите се набират от такси за откриване или преобразуване на частна детска градина или частно училище, такси за одобряване и оценяване на учебник или учебно помагало, такси за признаване на документ за завършен етап на училищно обучение, степен на образование и професионална квалификация, издаден от училища на чужди държави и такси за издаване на удостоверение APOSTILLE съгласно ПМС № 103 от 10.05.2003 г. за одобряване на Тарифа за таксите, които се събират от Министерството на

образованието и науката, както и таксите по ПМС № 178 от 10.07.2009 г. за одобряване на Тарифа за таксите, които се събират по Закона за признаване на професионални квалификации.

Реализираните приходи от наеми на имущество и земя са в размер на 2 674, 6 хил. лв. и представляват 43,6 % от общия размер на реализираните приходи и доходи от собственост.

Реализираните други неданъчни приходи възлизат на 1 574,0 хил. лв., като най-голям дял от тях 48,3 % (760, 2 хил. лв.) са реализирани от НАОА.

Реализираните приходи от помощи и дарения от страната и от чужбина за периода 01.01 – 31.12.2014 год. са в размер на 656,3 хил. лв. и представляват 8,9 % от общия размер на реализираните приходи за периода. Същите са реализирани от ВРБ на МОН.

2. Отчет на разходите по бюджета на Министерството на образованието и науката по политики и програми към 31.12.2014 г.

(в лева)

Наименование на политиките и програмите	Закон 2014 г.	Уточнен план	Отчет към 31 декември
Област на политика за всеобхватно, достъпно и качествено образование и обучение в предучилищното възпитание и подготовка и училищното образование. Учене през целия живот	364 145 600	317 693 612	302 955 858
Бюджетна програма "Осигуряване на качеството в предучилищното възпитание и подготовка и училищното образование"	44 407 000	23 000 914	21 759 063
Бюджетна програма "Улесняване на достъпа до образование. Приобщаващо образование"	44 053 970	52 072 468	46 875 894
Бюджетна програма "Училищно образование"	240 441 925	223 052 454	215 741 703
Бюджетна програма "Развитие на способностите на децата и учениците"	8 054 090	8 627 711	8 250 342
Бюджетна програма "Образование на българите в чужбина"	9 036 160	8 344 968	7 923 655
Бюджетна програма „Учене през целия живот“	18 152 455	2 595 097	2 407 197
Област на политика на равен достъп до качествено висше образование и развитие на научния потенциал	50 755 000	32 126 471	26 882 248
Бюджетна програма „Подобряване на достъпа и повишаване на качеството във висшето образование“	3 341 890	7 187 890	7 010 238
Бюджетна програма „Студентско подпомагане“	8 993 580	8 080 040	7 887 201
Бюджетна програма „Международен образователен обмен“	2 689 560	2 184 210	1 681 542
Бюджетна програма „Оценка и развитие на националния научен потенциал за изграждане на устойчива връзка образование-наука бизнес, като основа за развитие на икономика, базирана на знанието“	23 736 080	6 347 983	2 114 654
Бюджетна програма „Координация и мониторинг на научния потенциал за интегриране в европейското изследователско пространство и глобалната информационна мрежа“	11 993 890	8 326 348	8 182 954
Бюджетна програма "Администрация"	5 355 300	5 066 359	4 381 173
Общо разходи:	420 255 900	354 886 442	334 215 616

3. Отчет на разходите по бюджетните програми, представени в разбивка на ведомствени и администрирани

Наименование на политиките и програмите (в лева)	Отчет към 31 декември	в т.ч. ведомствени	в т.ч. администрирани
Област на политика за всеобхватно, достъпно и качествено образование и обучение в предучилищното възпитание и подготовка и училищното образование. Учене през целия живот	302 955 858	290 165 212	12 790 646
Бюджетна програма "Осигуряване на качеството в предучилищното възпитание и подготовка и училищното образование"	21 759 063	21 428 873	330 190
Бюджетна програма "Улесняване на достъпа до образование. Приобщаващо образование"	46 875 894	40 592 350	6 283 544
Бюджетна програма "Училищно образование"	215 741 703	215 734 856	6 847
Бюджетна програма "Развитие на способностите на децата и учениците"	8 250 342	7 799 889	450 453
Бюджетна програма "Образование на българите в чужбина"	7 923 655	2 208 857	5 714 798
Бюджетна програма „Учене през целия живот“	2 407 197	2 400 387	6 810
Област на политика на равен достъп до качествено висше образование и развитие на научния потенциал	26 882 248	16 305 006	10 577 242
Бюджетна програма „Подобряване на достъпа и повишаване на качеството във висшето образование“	7 010 238	7 009 064	1 174
Бюджетна програма „Студентско подпомагане“	7 887 201	980 858	6 906 343
Бюджетна програма „Международен образователен обмен“	1 681 542	1 295 515	386 027
Бюджетна програма „Оценка и развитие на националния научен потенциал за изграждане на устойчива връзка образование-наука бизнес, като основа за развитие на икономика, базирана на знанието“	2 114 654	1 956 770	157 884
Бюджетна програма „Координация и мониторинг на научния потенциал за интегриране в европейското изследователско пространство и глобалната информационна мрежа“	8 182 954	5 062 799	3 120 155
Бюджетна програма "Администрация"	4 381 173	4 391 581	-10 408
Общо разходи:	334 215 616	310 861 799	23 353 817

II. Преглед на настъпилите промени в организационната структура

През 2014 г. в организационната структура и числеността на персонала в системата на Министерство на образованието и науката настъпиха следните промени:

В изпълнение на ПМС № 150 от 10.06.2014 г. за закриване на Националния център "Европейски младежки програми и инициативи" (НЦЕМПИ) към министъра на младежта и спорта, дейността свързана с програма "Младежта в действие" на закрития център премина към Центъра за развитие на човешките ресурси (ЦРЧР). За осигуряване на функциите във връзка с програма "Младежта в действие", числеността на ЦРЧР се увеличи с 10 щатни бройки, считано от 01.07.2014 г.

За укрепване на административния капацитет на главна дирекция „Структурни фондове и международни образователни програми“ на МОН, в качеството и на Управляващ орган на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ с ПМС № 303 от 26.09.2014 г. се увеличи щатната численост на Министерството на образованието и науката с 5 бройки, считано от 01.10.2014 г. за сметка на извършени структурни промени в Министерство на инвестиционното проектиране. Допълнително със същата цел с ПМС № 325 от 10 октомври 2014 г. се увеличи щатната численост на Министерството с 4 бройки, считано от 01.11.2014 г. за сметка на намаление на числеността в Агенцията по заетостта и Агенцията за социално подпомагане, второстепенни разпоредители с бюджет към министъра на социалната политика.

III. Преглед на изпълнението на политиките

1. Преглед на изпълнението на „Политика за всеобхватно, достъпно и качествено образование и обучение в предучилищното възпитание и подготовка и училищното образование. Учене през целия живот“

През 2014 г. основните дейности на Министерството на образованието и науката са насочени към постигане на заложените цели за провеждане на интегрирана политика за повишаване качеството на общото и професионалното образование и осигуряване на възможности за провеждане на консултации и допълнителни занимания за подпомагане на ученици в начален и прогимназиален етап със затруднения при усвояване на учебния материал чрез:

- усъвършенстване на нормативната база;
- развитие на система за кариерно ориентиране в училищното образование и осигуряване на качество на професионалното образование и обучение, базирано на Европейската референтна рамка;
- осигуряване на равен достъп до образование посредством реализиране на мерки за намаляване на преждевременното напускане, на мерки за реинтеграция в образователната система и на мерки срещу неграмотността;
- подкрепа на деца с изявени дарби;

- създаване на условия за изграждане на достъпна и гъвкава система за професионално образование и обучение, отворена към развитието на икономиката и пазара на труда;
- сътрудничество между професионалното образование и бизнеса;
- повишаване на атрактивността и привлекателността на професионалното образование и обучение;
- създаване на условия за модернизиране на материално-техническата база за осигуряване на условия за устойчиво повишаване качеството и ефективността на образованието;
- осигуряване на подкрепа на учителите за въвеждане на иновативни методи в обучението за овладяване на ключовите компетентности;
- въвеждане в практиката на основните механизми и инструменти за учене през целия живот: Система за кариерно ориентиране в училищното образование, Система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение;
- насърчаване на участието на институциите и гражданите в инициативите на новата програма на ЕС „Еразъм +”, която ще осигури широки възможности за мобилност, както в Европейския съюз, така и извън него, сътрудничество между образователни институции, младежки организации, предприятия, местни и регионални органи и неправителствени организации, както и ще подпомогне реформите за модернизиране на системите за образование и обучение.

В изпълнение на държавната политика за всеобхватно, достъпно и качествено образование и обучение в предучилищното възпитание и подготовка и училищното образование и ученето през целия живот, през 2014 г. бяха постигнати очакваните резултати чрез:

- Разработване на национални програми за развитие на средното образование;
- Провеждане на национални външни оценявания и държавни зрелостни изпити;
- Организиране на национални и международни олимпиади и състезания с цел предоставяне на възможности за развитие на индивидуалните способности и таланта на учениците.
- Разработване на закон за изменение и допълнение на закона за професионално образование и обучение
- Разработване на модел за връзка между професионалното и висшето образование и проекти на модулни учебни планове и програми чрез прилагане на подход, ориентиран към резултатите за учене;
- Създаване на условия за модернизиране на материално-техническата база в професионалните гимназии и училища;
- Разработване на национални изпитни програми за придобиване на степен на професионална квалификация;
- Разработване на проекти на учебни планове и програми по нови професии от списъка на професиите за придобиване на професионално образование и обучение;
- Насърчаване и развиване на неформалното и формално учене през целия живот.
- Осигурени условия за професионално обучение на деца със специални образователни потребности.

➤ Разработване и участие в национални програми и проекти за постигане на активно сътрудничество между професионалното образование и бизнеса.

➤ Предоставяне на възможност за оgramотвяване на възрастни с цел по-добрата им реализация на пазара а труда.

С приетата от Министерския съвет с Протоколно решение № 20 от 21.05.2014 г. Национална стратегия за развитие на педагогическите кадри (2014-2020 г.) е поставена основната цел - България да има изградена единна и ефективна система за образование, продължаваща квалификация и условия за професионално развитие на педагогическите кадри. Чрез държавно регулиране на учителската професия да се постигне по-голяма ефективност и се утвърдят отговорността и авторитетът на учителя в обществото. През месец октомври 2014 г. Министерския съвет прие двугодишен План за изпълнение на дейностите по Национална стратегия за развитие на педагогическите кадри.

С Протоколно решение № 44 на МС от 29.10.2014 г. е приет План за изпълнение на Национална стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система 2013-2020 за 2014 и 2015 година. Реализирани са дейностите за изпълнението му;

С Решение № 12 на Министерския съвет от 10.01.2014 г. бе приета Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014-2020 г. Стратегията определя четири основни приоритета, насочени към: прилагане на образователен подход, който подпомага развитието на всички учещи и допринася за изграждането на мислещи, можещи и инициативни личности, способни да се справят с промените и несигурността; повишаване на качеството на образованието и обучението; осигуряване на образователна среда за равноправен достъп до учене през целия живот, за активно социално включване и активно гражданско участие и стимулиране на образование и обучение, съобразено с потребностите на икономиката и промените на пазара на труда.

С Решение № 187 на Министерския съвет от 03.04.2014 г. се прие първият План за действие за 2014 г. в изпълнение на Националната стратегия за учене през целия живот за периода 2014-2020 г. В оперативния документ за изпълнение на Стратегията е предвидено развитие и разширяване на системата за оgramотвяване на възрастните с цел осигуряване на достъп до пазара на труда.

За постигане целите на „Политика за всеобхватно, достъпно и качествено образование и обучение в предучилищното възпитание и подготовка и училищното образование. Учене през целия живот ” през отчетния период се изпълняват следните бюджетни програми:

Програма “Осигуряване на качеството в предучилищното възпитание и подготовка и в училищното образование”

Програма “Улесняване на достъпа до образование. Приобщаващо образование”

Програма “Училищно образование”

Програма “Развитие на способностите на децата и учениците”

Програма “Образование на българите в чужбина”

Програма „Учене през целия живот”

За реализиране на целите на политиката допринасят и изпълняваните проекти по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, финансирани със средства от Европейския социален фонд:

BG051PO001-3.1.03 „Квалификация на педагогическите специалисти” – в рамките на проекта 34 006 учители са включени в обучителни курсове, а 30 336 са успешно завършили.

BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование” – постигнати са резултати, свързани с модернизирването, актуализацията и проведеното публично обсъждане на държавните образователни изисквания за учебно съдържание, на учебните планове и на учебните програми в общото образование за всички образователни етапи и степени.

BG051PO001-3.1.06 „Подобряване на качеството на образованието в средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на учебния ден” – през 2014 г. по проекта работят 796 средишни училища, като обхванатите ученици в дейностите по целодневна организация на учебния процес са над 105 000. В рамките на дейностите за подобряване на образователната среда в средишните училища по проекта са оборудвани и обзаведени помещенията за провеждане на целодневна организация и са осигурени необходимите спортни пособия за провеждане на дейностите по организиран отход и спорт на учениците. За провеждане на дейностите по самоподготовка и на занимания по интереси по заявки от средишните училища са осигурени необходимите учебни пособия, материали и консумативи.

BG051PO001-3.2.03 „Разработване и въвеждане на система за управление на професионалното образование в професионалните училища” - разработени са действащи механизми и модел за поддържане и развитие на Единната система за управление на професионалното образование в Република България. Изграден е административен капацитет, който ще поддържа и актуализира данните в системата.

BG051PO001-3.1.10 „Подобряване качеството на професионалното обучение” – разработен е необходимият пакет от съвременни методически и аналитични материали, свързани с необходимостта от развиване на специфични компетентности на обучаващия и управленския персонал. Разработени са наръчник за служители/директори/членове на учебно методическия съвет на ЦПО и наръчник за преподаватели/инструктори/наставници в ЦПО. Проведено е методическо обучение на преподаватели и служители, включително и на такива от ЦПО.

BG051PO001-3.3.07 „Ученически и студентски практики”, компонент 1 „Ученически практики” – включени са 11 435 ученици в ученическите практики, като от самото стартиране на проектните дейности до момента в него са обхванати 29 098 ученици, които са получили качествена професионална подготовка в реална работна среда и по този начин се улесни плавния преход от класната стая към работно място.

BG051PO001-4.1.05 „Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства” - 7 692 ученици са включени в дейности, насочени към превенция на ранното отпадане от училище, което може да се приеме като много добър резултат при отчитане резултатите от изпълнението на проектните цели. В рамките на операцията се изпълняват около 150 проекта.

BG051PO001-4.1.07 „Включващо обучение“ - чрез пилотните 84 училища са назначени психолози, логопеди и други специалисти, повиши се ролята на общообразователните училища в изграждането на приобщаваща образователна среда, съобразена с индивидуалните потребности на всеки ученик от най-ранна възраст.

BG051PO001-4.2.05 „Да направим училището привлекателно за младите хора“ – проект „Училище за себеутвърждаване и подготовка към европейски хоризонти - УСПЕХ“ - 140 848 ученици са включени в извънкласни дейности.

BG051PO001-4.3.02 „Система за кариерно ориентиране в училищното образование“ - разкрити са 28 регионални центрове за кариерно ориентиране и са назначени 150 кариерни консултанти в тях. 134 925 ученици са включени в програми за професионално ориентиране и кариерно развитие.

BG051PO001-4.3.03 „Създаване на система за идентифициране и признаване на неформално придобити знания, умения и компетентности“ - обучени са 1008 консултанти, медиатори и изпитващи. В процеса на валидиране на знания, умения и компетентности, придобити по самостоятелен или неформален начин са консултирани 12 895 лица. В процеса по валидиране са включени 5 641 лица като 3639 лица от тях са придобили допълнителна професионална квалификация.

BG051PO001-4.3.05 „Развитие на професионалното образование и обучение в сътрудничество с работодателите“ - привлечени са местни работодатели в образователния процес в професионалните училища и професионалните гимназии, като с тяхна помощ се актуализира пакет от учебна документация и специализирани учебни програми. Изградена е тясната връзка между образователните институции и бизнеса.

По Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009 – 2014 се изпълнява програма „Деца и младежи в риск“. Програмата включва 4 компонента. Всички проекти по Компонент 1 „Младежи в риск“ имат наети ромски образователни медиатори, младежки работници и подкрепящ персонал от съответните общини. По Компонент 2 „Деца в риск“ имат назначени педагози от детските градини по места и ромски образователни медиатори. По Компонент 3 „Изграждане на капацитет“ е приключен първи кръг обучения на педагогическия персонал, ромските образователни медиатори и младежките работници. Предстои сключването на договор по Компонент 4 „Образователна интеграция, здраве и социално развитие“.

Отговорността за изпълнението на целите в областта на политиката е на Министерството на образованието и науката.

Дейностите за постигане на целите ѝ се осъществяват от министерството в сътрудничество с 28 регионални инспектората по образование, Центъра за контрол и оценка на качеството на училищното образование, Центъра за информационно осигуряване на образованието, Националната агенция за професионално образование и обучение, Националния институт за обучение и квалификация в средното образование, Центъра за учебно-тренировъчните фирми, Учебния център, Националния дворец на децата, Националното издателство за образование и наука „АЗ-БУКИ“, Звеното за оперативно управление и финансово осигуряване на организационните структури на МОН, Националния музей на образованието, Центъра за развитие на човешките ресурси

и 28 ресурсни центъра за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности.

2. Преглед на изпълнението на Политика за равен достъп до качествено висше образование и развитие на научния потенциал

През отчетния период са предприети действия за подобряване на условията за достъп до висше образование чрез следните финансови мерки за подпомагане на студенти, докторанти и специализанти:

- предоставяне на стипендии, помощи и награди със средства от държавния бюджет;
- предоставяне на стипендии по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“;
- субсидирано ползване на студентски столове и общежития;
- предоставяне на парични помощи за свободно наета квартира;
- финансово подпомагане на физическото възпитание и спорта.

Продължава работата по усъвършенстване на системата за рейтинг на висшите училища. В съответствие с промяната в Закона за висшето образование въз основа на показателите от системата, част от субсидията за издръжка на обучението се предоставя на база комплексна оценка на качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда.

През 2014 г. Министерския съвет прие Стратегия за развитието на висшето образование в Република България. Стратегията определя приоритетни насоки и неотложни мерки за ускорена модернизация на българското висше образование. Очертана е и Пътна карта на предстоящите реформи. Приет е План за действие на мерките по Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2014 – 2020 година. С Решение № 683 на МС от 02.10.2014 г. Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2014 – 2020 г. е предложена за приемане от Народното събрание.

Подготвят се висококвалифицирани специалисти с висше образование, необходими за всички сфери на обществото. Осъществява се успешно приемствеността между средното и висшето образование чрез осигуряване на достъп до значителен брой специалности на висшето образование чрез признаване оценките от зрелостните изпити от средното образование.

Създадени са законови условия за разширяване на академичната автономия, правото на институциите за висше образование и изследвания за качествен подбор на научно-преподавателските кадри и тяхното научно развитие и кариерно и израстване.

През отчетния период не са констатирани негативни промени във функционирането на системата за висше образование и постигнатите резултати могат да бъдат преценени като устойчиви и стабилни.

Политиката в областта на науката цели да се изгради благоприятна среда за развитие на научния потенциал и за провеждане на научни изследвания, чрез насърчаване развитието на научната дейност; чрез програмно-конкурсно финансиране на фундаментални и приложни научни изследвания в приоритетни научни области, създаване на благоприятна среда за кариерно развитие на учените, подпомагане

изграждането на ново поколение учени, насърчаване на мобилността и на възможностите за придобиване на повече умения и нови знания, изграждане на устойчива връзка образование-наука-бизнес, като основа за развитие на икономика, базирана на знанието и изграждане на интегрирано европейско изследователско пространство.

През 2014 г. усилията за реализиране на поставените цели бяха насочени към:

- Повишаване на качеството и международната разпознаваемост на научноизследователската и иновационна дейност;
- Развитие на съвременни центрове за провеждане на конкурентоспособни научни изследвания. Създаване на ново поколение учени, подкрепа за утвърдените учени и възвръщане на престижа на професията „учен“;
- Координация на регионалните, европейските и транс европейските научни и иновационни програми;
- Развитие на научна инфраструктура, обвързана и с приоритетите на Стратегията за развитие на научните изследвания;
- Поддържане и разширяване на достъпа до електронните бази данни с научно съдържание, еферативна и наукометрична информация;
- Оценка и анализ на научноизследователската дейност;

Постигнати са следните резултати в полза за обществото:

- участие в международни програми и инициативи на учени;
- включване в международни научни мрежи и осигуряване на достъп до световни бази данни и обмен на информация на научни знания;
- стимулиране на приложната насоченост на изследванията за да се обвържат с потребностите на бизнеса;
- модернизация на съществуващата научна инфраструктура;
- подобряване статута на учените и тяхното място в обществото;
- оптимизиране на връзката наука-бизнес.

За постигане целите на „Политика за равен достъп до качествено висше образование и развитие на научния потенциал ” се изпълняват следните бюджетни програми:

Програма „Подобряване на достъпа и повишаване на качеството във висшето образование”

Програма „Студентско подпомагане”

Програма „Международен образователен обмен”

Програма „Оценка и развитие на националния научен потенциал за изграждане на устойчива връзка образование-наука бизнес, като основа за развитие на икономика, базирана на знанието”

Програма „Координация и мониторинг на научния потенциал за интегриране в европейското изследователско пространство и глобалната информационна мрежа”

За постигане на целите на политиката допринасят следните проекти по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”:

BG051PO001-3.1.07 „Актуализиране на учебните програми във висшето образование в съответствие с изискванията на пазара на труда” – сключени са общо 50

договора, чието изпълнение продължава и през 2015 г., 26 институции за висше образование са въвели нови учебни планове и програми, а 13 269 студенти се обучават по актуализирани академични планове и програми.

BG051PO001-3.1.08 „Усъвършенстване на системите за управление във висшите училища” - в рамките на операцията са изпълняват успешно 37 проекта. Усъвършенствани са: системите за управление във висшите училища; системите за администриране на процесите; системите за информационното обслужване на учебната дейност; системите за събиране на информация за научно-изследователската дейност.

BG051PO001-3.1.09 „Система за квалификация и кариерно израстване на преподавателите във висшите училища” - 1512 преподаватели са завършили програми за продължаващо обучение, свързани с повишаване квалификацията на университетските преподаватели. Утвърдена е модерна система за кариерно израстване на преподавателите във висшите училища.

BG051PO001-3.2.04 „Развитие на рейтингова система на висшите училища” – представено е поредното издание на Рейтинговата система на висшите училища, която през последните години се утвърди като надежден инструмент за мониторинг и важен компонент при осигуряване на информация за качеството на висшето образование в България.

BG051PO001-3.3.07 „Ученически и студентски практики”, компонент 2 „Студентски практики“ - през 2014 г. 51 199 студенти са включени в студентски практики, като общо от началото на проекта в студентски практики са участвали 96 546 студенти.

BG051PO001-4.3.04 „Развитие на електронни форми на дистанционно обучение в системата на висшето образование” - 12 122 студенти са включени в програми за дистанционно обучение.

BG051PO001-4.3.06 “Студентски стипендии” - проектът е в своята трета фаза на изпълнение като само през 2014 г. 50 690 студенти са получили стипендии и специални стипендии по линия на този проект.

BG051PO001-3.3.05 „Наука и бизнес” – създадени са ефективни инструменти и е изградена благоприятна среда за по-активно взаимодействие между науката и бизнеса.

BG051PO001-3.3.06 „Подкрепа за развитието на докторанти, постдокторанти, специализанти и млади учени” - около 4200 докторанти и постдокторанти са включени в различни научни изследвания в рамките на програмата, 929 докторанти, постдокторанти, специализанти и млади учени са включени в програми за развитие на научния потенциал, а 219 са завършили такива програми.

Отговорността за изпълнение на целите в областта на политиката е на Министерство на образованието и науката. Дейностите за постигане на целите на политиката се осъществяват от министерството съвместно с държавните висши училища, Националната агенция за оценяване и акредитация, Националния студентски дом, Центъра за контрол и оценка на качеството на училищното образование и Националния център за информация и документация и Фонд „Научни изследвания“.

IV. Преглед на изпълнението на програмите

1. Преглед на изпълнението на програма 1 “Осигуряване на качеството в предучилищното възпитание и подготовка и в училищното образование”

Изпълнението на дейностите през отчетния период по програмата включва:

1.1. По продукт/услуга - Формиране и реализиране на политики за предучилищно възпитание и подготовка и качествено образование

- с Решение № 221 на Министерския съвет от 23.04.2014 г. са одобрени Национални програми за развитие на средното образование; изготвен е Отчет за изпълнението на НП за развитие на средното образование – 2013 година;
- актуализирана е матрица с мерки за приемане на Тригодишен план за действие за изпълнението на Националната програма за развитие: България 2020 в периода 2014-2016 г. по Приоритет I “Подобряване на достъпа и повишаване на качеството на образованието и обучението и качествените характеристики на работната сила“ и някои от мерките в областта на образованието и ранното детско развитие по Приоритет II „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване“.
- разработена е и приета от Министерския съвет Стратегия за развитие на професионалното образование и обучение в Република България за периода 2015-2020 г.
- разработена и утвърдена е Наредба № 2 от 13.11.2014 г. за условията и реда за валидиране на професионални знания, умения и компетентности;
- разработен е проект на Наредба за условията и реда за провеждане на обучение чрез работа (дуално обучение); на Наредба за условията и реда за разработване на вътрешната система за осигуряване на качеството.
- разработена е Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014-2015). Стратегията е приета от Министерския съвет с Протоколно решение № 44.5 от 22.10.2014 г. В процес на разработване е Национален план за изпълнение на Стратегията.
- осигурена е системата на ПОО с учебна документация за професиите и специалностите – разработени и утвърдени 38 проекти на учебни планове и 90 проекти на учебни програми по нови професии от Списъка на професиите за професионално образование и обучение за учебните 2013/2014 и 2014/2015 година;
- изготвена е документация по процедурата за изготвяне на проекти на 16 наредби на ДООИ по професиите „Асистент на лекар по дентална медицина“, „Приемен родител“, „Монтьор на транспортна техника“, „Водач на МПС за обществен превоз“, „Бродировач“, „Карвин декоратор“, „Козметик“, „Фризьор“, „Техник по транспортна техника“, „Реставратор-изпълнител“, „Техник-реставратор“, „Ветеринарен лаборант“, „Инструктор“, „Техник-приложник“, „Икономист“ и „Маникюрст-педикюрст“.
- разработени са 2 проекта за допълнение на учебна документация за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторни превозни средства от категориите АМ, А1, А2, А, В1, В, ВЕ, С1, С1Е, С, СЕ, D1, D1Е, D, DE, Т(Ткт, Ттм). Разработен съвместен проект с ИА „Автомобилна администрация“ за

електронен регистър за обучението на водачи на МПС, който се администрира от ИА. Наредбата № 37 е съгласувана от министъра на образованието и науката;

- поддържа се регистър на държавните детски градини, държавните и общинските училища и обслужващи звена, българските държавни училища в чужбина, частните детски градини и училища, българските детски градини и училища с чуждестранно участие, чуждестранните детски градини и училища и духовните училища;

1.2. По продукт/услуга - Управление на качеството

- разработени са административни актове, регламентиращи протичането на учебната година, дати на изпити и графици на дейности;
- утвърден със Заповед № РД 09-475/28.03.2014 г. на министъра на образованието и науката и съгласуван на основание чл. 25, ал. 5 от Закона за професионалното образование и обучение и чл. 49, ал. 3, т. 2 от Правилника за прилагане на Закона за народната просвета е държавния план-прием в общообразователните и в професионалните държавни и общински училища за учебната 2014/2015 г.;
- организирани и координирани са дейностите по реализирането на държавния план прием, съобразно потребностите на пазара на труда, интересите на учениците и възможностите на училищата;
- организирани и координирани са дейностите по оценяване и одобряване на проекти на учебни помагала за предучилищното възпитание и подготовка и училищното образование; на учебници за I и IV клас (5 проекта), на учебници за III (33 проекта) и VII клас (42 проекта), на учебници за X и XI клас (2 проекта) след извършени обективно необходими промени на съдържанието и/или графичния дизайн;
- одобрени са 2 броя променени учебници за X и XI клас, съгласно чл. 33б от Наредба № 5;
- актуализиран е регистъра за оценители на проекти на учебници и за оценители на проекти на учебни помагала;
- проведена процедура за оценяване и одобряване на учебници и учебни помагала по специалните учебни предмети Развитие на речта за учениците от I до III клас и Произношение за учениците от I клас с увреден слух – 4 бр.;
- отпечатана и разпространена е училищната документация за края на учебната 2013/2014 година (4507 бр. детски градини, училища, обслужващи звена и институции за професионално обучение) и за началото на учебната 2014/2015 година (4413 бр. детски градини, училища, обслужващи звена и институции за професионално обучение); извършени са проверки в РИО и в училища по отношение на отчитането и унищожаването на документи с фабрична номерация; осигурени са документи за признаване на завършени етапи на училищно обучение или степени на образование и професионална квалификация по документи, издадени от училища на чужди държави – 3 тиража.
- проведени са конкурси в 27 области за директори на общински училища и обслужващи звена; проведени са конкурси за заемане длъжността „директор“ в 253 общински училища и 25 общински обслужващи звена.

- събрана и обобщена е информацията за готовността на училищата в страната за откриването учебната година – осигуреност с педагогически кадри, навременна доставка на учебници и учебни помагала, осигуреност с гориво за есенно-зимния сезон, наличие на не приключили ремонтни дейности и последващи действия; изготвени са административни актове, регламентиращи осъществяването на образователно възпитателния процес в условията на влошена зимна обстановка и повишена заболеваемост на учениците,
- проведени са национални съвещания с експертите по учебни предмети от всички РИО;
- организирани и координирани са дейностите по оптимизация на училищната мрежа; изготвена е база – данни за закритите и преобразувани училища, детски градини и обслужващи звена по населени места, общини и области; Промените в мрежата на държавните детски градини, училища и обслужващи звена включват закриване на 6 училища, преобразуване на 1 училище и преобразуване чрез сливане на 4 училища. В мрежата на общински училища и обслужващи звена са настъпили следните промени: закрити са 10 училища и 2 обслужващи звена, преобразувани са 3 училища, преобразувани са чрез сливане 4 училища, открито е 1 обслужващо звено, променено е името на 1 училище и е променен статута на 1 училище с променено финансиране от бюджета на Столична община към бюджета на МОН. В мрежата на частните детски градини и училища промените включват: открити са 6 частни училища, от които 4 частни начални училища и 2 частни професионални колежи; открити са 13 частни детски градини; одобрени са 26 промени в частни училища; одобрени са 12 промени в частни детски градини; направен е 1 отказ на проекти за откриване на частни детски градини и училища; закрити са 7 частни детски градини и училища, от които 5 училища и 2 детски градини;
- поддържат и актуализират се данните за откриване, преобразуване, промени и закриване на частни училища в Регистър на административните структури и на актовете на органите на изпълнителната власт, който е публичен и отразява актуалното състояние на администрацията; проведена е процедура по поддържане на регистър на частните професионални колежи;
- извършена е тематична проверка „Контрол върху разработването и утвърждаването на училищни учебни планове, разработването и утвърждаването на правилника за дейността на училището, съгласно ППЗНП и спецификата на образователната институция. Политики за обхват и задържане на учениците в задължителна училищна възраст.“ в София-град, Благоевград и Хасково;
- усъвършенствана и разширена е управленската информационна система на МОН за средно образование;
- през отчетния период от НИОН „Аз Буки“ са отпечатани 52 броя на в. „Аз Буки“; подготвени и отпечатани са научни списания в общ тираж близо 18 000 броя. Публикуваните в тях научни разработки и добри практики представят дейности и инициативи у нас и в чужбина и политики, свързани с българската наука и образование; издадена е българска научна периодика, която, включва общо девет

заглавия: сп. Педагогика сп. История, сп. Стратегии на образователната и научна политика, сп. Математика и информатика, сп. Професионално образование, сп. Философия, сп. Химия. Природните науки в образованието, сп. Чуждоезиково обучение, и сп. Български език и литература;

- Националният музей по образование – Габрово е организирал и провел 112 екскурзоводни беседи ”Пътеки на знанието”, които са съобразени с възрастта на посетителите и изучавания учебен материал; изготвени са 31 исторически справки за потвърждаване чествания на училищни юбилеи и 25 научно информационни справки, свързани с краезнание и история на училищата; оказана е методическа помощ при разработване на курсови и дипломни работи; обслужени са 10 499 посетители, от които 8227 учаци, 1934 възрастни и 338 студенти, в постоянна и временни експозиции;

1.3. По продукт/услуга - Оценяване на резултатите от обучението

- разработени са тестови задачи и са композирани тестове за външно оценяване по учебните предмети, както следва: тестове за 4 учебни предмета за IV клас, тестове за 11 учебни предмета в VII и тестове за 6 учебни предмета в VIII клас за профилирани и професионални училища; разработени са тестови задачи за изпита по български език и математика за прием след VII клас и композиране на 3 теста по учебен предмет;
- проведени са националните външни оценявания и са изготвени анализи на резултатите от: Национално външно оценяване в края на 4. клас; Национално външно оценяване в края на 7. клас и изпитите за прием в държавните и в общинските училища; Национално външно оценяване в края на 8. клас по чужд език;
- организирани и проведени са Държавни зрелостни изпити по общообразователни предмети в две сесии и е изготвен анализ на резултатите;
- проведено е Външно оценяване по математика в XII и XI клас във формат на регионално външно оценяване с цел съпоставяне резултатите от обучението в непрофилирана, профилирана и професионална подготовка по математика;
- осигурена е съизмеримост на знанията и уменията на учениците от различните видове училища и населени места; реализирани са дейности по развитие на нови възможности за преход както между образователните степени, така и между различните видове училища, въз основа на покрити общи образователни стандарти;
- разработени и утвърдени със заповеди на министъра на образованието и науката са 18 Национални изпитни програми за държавни изпити по професии за придобиване степен на професионална квалификация;
- организирани и проведени са държавни изпити по теория и по практика за придобиване степен на професионална квалификация по професии, съгласно графика, определен със Заповед № РД 09-1145/09.09.2013 г. на министъра на образованието и науката.
- обработени и анализирани са резултатите от участието на България в пилотните изследвания – Програмата за международно оценяване на 15-годишните ученици – PISA 2015, с основна оценявана област „природни науки“ и TIMSS 2015;

- изготвени са 10 анализа за резултатите от външното оценяване за IV и VII клас и два анализа по природни науки върху резултатите от участието на България в PISA 2012; организиран е семинар с експертите по математика от РИО за обсъждане на резултатите от PISA;
  - организиран е семинар на тема: „Резултати на българските ученици по природни науки в PISA 2012 г. Характеристика на задачите по природни науки в PISA 2015 г.“;
- 1.4. По продукт/услуга - Ориентиране на средното образование към пазара на труда**
- изменен и допълнен е Списъкът на професиите за професионално образование и обучение в съответствие с потребностите на пазара на труда със Заповед № РД09-74/20.01.2014 г. на министъра на образованието и науката.
  - разработени са проекти на модули за осигуряване с модулни пакети учебна документация професиите „Готвач“, „Системен програмист“, „Газов техник“ и „Хлебар-сладкар“ по проект „Европейска интеграция на Югоизточна Европа II. Европейска интеграция на икономики и пазари на труда чрез TVET“, координиран от GIZ.
  - по проект „Ученически практики“ по ОПРЧР през отчетния период успешно са приключили обучението си на реално работно място във фирма 18 838 ученици. В дейностите по проекта са включени 2753 наставници и 2485 учители и директори.
  - по проект „Система за кариерно ориентиране в училищното образование“ по ОПРЧР са създадени 30 тематични филма за кариерно ориентиране. Разработени са 80 теми с интерактивни упражнения за кариерното ориентиране на учениците от 5. до 12. клас. 150 кариерни консултанти са преминали втори етап на обучение за работа с продуктите по проекта. Разработва се информационно-търсеща система за кариерно ориентиране на учениците. В програми за обучение по кариерно ориентиране са включени 138798 ученици от 1. клас до 12. клас. В допълнителна работа са включени 31 941 ученици, с които са проведени индивидуални консултации и групови дейности;
  - по Националната програма „Модернизиране на системата на професионално образование“ са одобрени 38 проекта на професионални гимназии и е реализирано съфинансиране от страна на бизнеса за обновяване на специализираното оборудване на учебни кабинети, лаборатории и работилници за осигуряване на високо качество на провежданото практическо обучение.
  - През 2014 г. учебен план и програма за работа в учебно предприятие прилагат 70 училища, 2 университета и 1 НПО. Учениците се обучават по тази програма са 5600 в 377 учебни предприятия; 34 са учителите и университетски преподаватели, обучени за ръководители на учебно предприятие. В квалификационни семинари организирани от ЦУТФ през 2014 г. са се включили 131 учителите и университетски преподаватели;
  - подготвени са учебни материали и софтуер за обучение (включително и регистрите на ЦУТФ); издадени са 16 сертификата за качество на учебни предприятия и 199 сертификата за качество на обучавани в учебни предприятия;

1.5. По продукт/услуга - Информационни и комуникационни технологии в българските училища

- осигурен е лицензиран софтуер за системата на образованието и е осъвременена хардуерната база на училищата;
- лицензирана и внедрена е национална платформа за електронно обучение и въвеждане на електронно съдържание;
- осигурена е комуникационна и Интернет свързаност и достъп на училища до образователни и информационни ресурси;
- осигурена е функционалността на националния център за управление на комуникациите и на регионалните центрове на училищната мрежа;
- изготвян е анализ на съществуващата комуникационна свързаност и стартиране на ъпгрейд на инфраструктурата и на съществуващото комуникационно и безжично оборудване в училища, регионални възли и национален център за управление на комуникациите;
- осигурен е достъп до националната и паневропейската образователна инфраструктура, както и до информационни ресурси, предоставяни от необразователни институции;
- извършено е подновяване на съществуващите информационни и комуникационни технологии и мощности в училищата по НП „ИКТ в образованието“;

1.6. По продукт/услуга - Квалификация, кариерно развитие и диференцирано заплащане

- извършен е анализ на проведените квалификационни дейности и на системата за кариерно развитие на педагогическите кадри;
- координирани и проведени са дейностите по Националната стратегия за развитие на педагогическите кадри; разработени, координирани и изпълнени са дейностите по Национален план за действие по Националната стратегия за развитие на педагогическите кадри;
- организирана е Национална традиционна изложба на художниците-педагози, гр. Велико Търново;
- организирани са национално обучение на учители по френски език съвместно с Франкофонски регионален център за Централна и Източна Европа; школа по нанотехнологии в СУ „Св. Климент Охридски“, като са обхванати 57 учители от всички области; обучение съвместно с Факултета по химия и фармация на СУ на тема: “Обобщени подходи за решаване на теоретични и експериментални задачи по химия“; семинар с институт „Хуманитас“ за експерти от РИО на тема: „Създаване на интерактивна учебна среда и формиране на ключови компетентности по природни науки и екология“;
- изготвен е сравнителен анализ на системите за подготовка и продължаваща квалификация на педагогическите кадри в Република България, държавите членки на ЕС и трети страни.
- проведено е обучение на учители от детски градини, работещи с деца с обучителни трудности – обучени са 51 педагогически специалисти;

- организирани и реализирани са дейностите по Национална програма „Квалификация”. По Мярка I. Създаване на условия за продължаваща квалификация на педагогическите кадри по приоритетни направления са проведени следните обучения: обучение на учители от училища със слети паралелки- обучени 100 учители; обучение на учители от спортни училища - обучени 96 учители; обучение на учители, преподаващи предмет на чужд език – обучение по програма ЕУРОПРОФ – обучени 15 учители; обучение на учители по природни науки в ЦЕРН, преподаващи физика и астрономия-обучени 37 учители; обучение на учители от гимназиален етап за формиране и развитие на предприемачески компетентности-обучени 30 учители; обучение на учители по Програмата за сътрудничество в областта на културата, образованието и науката между Р България и Държавата Израел, в Мемориален център „Яд Вашем“- обучени 14 учители; обучение на учители с висока степен на дигитални умения- обучени 59 учители; обучение на учители от подготвителен/клас на тема „Как да учим децата билингви да учат“- обучени 60 учители; тримодулен квалификационен курс, насочен към създаване на привлекателна и мотивираща образователна среда в образователните институции-обучени 60 учители; обучение на учители – обучители по математика и информатика на тема „Изследователски подход в образованието по математика“- обучени 20 учители; обучение на учители във връзка с процедурата за оценяване на учебници и учебни помагала-обучени 50 учители; обучение за придобиване на професионална квалификация „учител по испански език и литература“- обучени 7 учители; пилотно обучение за учители на тема: „Основен курс за оказване на първа долекарска помощ на деца и ученици“ – обучени 517 учители; обучение на учители на тема: „Превенция на бедствията и аварията“- обучени 310 учители.

По мярка II са проведени следните обучения: обучение на учители по професионална подготовка от област на образование „Техника“ в ЦЕРН- обучени 39 учители; обучение на учители по професионална подготовка преподаващи специалност „Мехатроника“- обучени 26 учители; преподаващи специалност „Контрол на качеството и безопасност на храни и напитки от професия „Техник-технолог по качеството на храни и напитки“- обучени 30 учители; за ползване в урочната работа на програмния продукт „Auto CAD“ по професии от професионалните направления „Архитектура, урбанизъм и геодезия“ и „Строителство“- обучени 45 учители; специалност „Възобновяеми енергийни източници“ от професия „Техник/Монтьор на енергийни съоръжения и инсталации“, професионално направление „Електротехника и енергетика“ – модул 1 „Фотоволтаични съоръжения и инсталации“ обучени 30 учители; специалност „Възобновяеми енергийни източници“– модул 2 „Ветрени съоръжения и инсталации - 30 учители;

Проведено е и обучение на директори на професионални гимназии за същността на дуалната система - обучени 90 директори на професионални гимназии.

По мярка III са проведени следните обучения: обучение на учители от детски градини, които работят с деца с обучителни трудности - обучени 50 учители; обучение на учители за съгласуване на действията и взаимодействията на СПИ и ВУИ с дирекциите „социално подпомагане“ е местните комисии за борба срещу

противообществените прояви на малолетните и непълнолетните- 14 обучени учители; обучение на учители от СПИ и ВУИ за запознаване с видовете насилие и с индикаторите за разпознаването им –21 обучени учители. По мярка IV е реализирано следното: организирана е за преподавателите по английски език конференция на Българската асоциация на преподавателите по английски език (БАПА) - 140 участници; организирана е за преподавателите по френски език конференция на Асоциацията на преподавателите по и на френски език в България – 80 участници; проведена е Национална конференция „Водим бъдещето за ръка“ – 400 участници; проведена е Национална кръгла маса по проблемите на квалификацията на учителите по английски език на Европейския ден на езиците“- 110 участници и е поддържан сайт „Зона знание“ във връзка с провежданите обучения в ЦЕРН, както и е организирано провеждането на Летен университет за 25 учители по френски език, организиран от Френския институт.

- проведени са обучения по Каталог за провеждане на обучения на директори и учителски колективи: Повишаване на емоционалната интелигентност – 64 обучени учители; Организация и управление на дейностите на държавните и общински спортни училища –28 обучени директори и помощник – директори на спортни училища; Актуализация на учебния процес с делегирани бюджети - 8 обучени директори и помощник – директори на спортни училища;

1.7. По продукт/услуга - Финансова децентрализация

- оказана е методическа помощ на общинските администрации и директорите на училища и детски градини при разработване на формулата за разпределение на средствата по стандарти и са проведени работни срещи с цел подобряване на механизма за разработване на формулата като средство за оптимално разпределение на финансовия ресурс, осигуряван от държавата;
- публикувана е Информация за броя на децата и учениците, по които са разчетени средствата за образование, получени от първостепенните разпоредители с бюджет, съгласно Закона за държавния бюджет на Република България за 2014 г. по общини и по данни от информационната система на Министерството на образованието и науката към 01.01.2014 г.;
- публикувана е Информация за броя на децата и учениците, финансирани от министерства, по бюджета към 1 януари 2014 г., съгл. чл. 41а, ал. 13, т. 2 от ЗНП и ПМС № 33 от 2013 г. за условията за получаване на стипендии от учениците след завършено основно образование и по данни от информационната система Админ М към 1 януари 2014 г.;
- изготвени са указания съвместно с Министерство на финансите за прилагане на системата на делегирани бюджети през 2014 година;

1.8.Отчет на показателите за изпълнение на програмата

Програма № 1 „Осигуряване на качеството в предучилищното възпитание и подготовка и в училищното образование“				
ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ				
Показатели за изпълнение	Целева стойност			
	Мерна единица	Бюджет 2014 г.	Уточнен план 2014	Отчет 31.12.2014 г.
Разработени и актуализирани законови и подзаконовни нормативни актове	брой	2	11	11
Разработени и утвърдени учебни програми/модули по нови учебни планове	брой	800	130	130
*Информационен регистър за оценяване и одобряване на програмите за обучение за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти	Брой	1	-	-
*Училища с високоскоростен интернет достъп	%	100	100	100
*Училища със зони за безжичен интернет	%	15	20	20
*Брой компютъризирани работни места в училищата	Брой	75000	76000	76 000
*Училища, обхванати от информационно-управленската система на образованието	%	100	100	100
Ученици от професионални гимназии, придобили степен на професионална квалификация	%	85	85	82
Ученици, провели учебна и/или производствена практики в реална работна среда	%	75	80	80 % производстве на 62 % учебна практика
Разработени национални изпитни програми за придобиване степен на професионална квалификация по нови професии	брой	50	18	18
Външна оценка на всеки етап от училищното образование – проведени изпити	брой	13	13	13
Относителен дял на учениците положили изпити по НВО по етапи	%	80%	92 %	92%
Удостоени от министъра учители и директори с ежегодни награда за постигнати високи резултати в професионалната си дейност и принос в развитието на българското образование	брой	200	8	8
Съгласувани предложения за държавен план-прием	брой	28	28	28
Поддържане на регистър на държавните детски градини, държавните и общинските училища и обслужващи звена, българските държавни училища в чужбина, частните детски градини и училища, българските детски градини и училища с чуждестранно участие, чуждестранните детски градини и училища и духовните училища	брой	1	1	1
Оптимизиране на мрежата от държавни и общински детски градини, училища и обслужващи звена - брой закрити, открити, преобразувани, с промяна на финансирането, именуване на училища, детски градини и обслужващи звена	брой	47	33	33
Оптимизиране на мрежата от частни детски градини, училища и професионални колежи - брой закрити, открити, с настъпили промени в тях училища, детски градини и колежи	брой	50	64	64
Осъществени проверки на образователната система	брой	80	63	63
Разработени учебни програми и учебни материали за квалификация на педагогическите специалисти	Брой	6	35	23 по НП и 12 по ОПРЧР
Организиран и проведен национални конференции	Брой	3	4	4
Организиран и проведен обучения	Брой	11	35	23 по НП и 12 по ОПРЧР
План за действие за периода 2014-2015 година в изпълнение на Стратегия за намаляване дела преждевременно напусналите образователната система (2013-2020 г.);	брой	1	1	1

1.9. Отчет на разходите по програмата

Разходи по програмата (в лева)	Закон 2014 г.	Уточнен план	Отчет към 31 декември
I. Общо ведомствени разходи	13 038 500	22 583 826	21 428 873
от тях за:			
Персонал	9 309 340	11 712 549	11 192 903
Издръжка	3 729 160	4 873 269	4 853 012
Капиталови разходи	0	5 998 008	5 382 958
II. Администрирани разходни параграфи по бюджета	31 368 500	417 088	330 190
от тях за:			
Издръжка	31 368 500	400 038	313 141
Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата		9 250	9 249
Субсидии за нефинансови предприятия	0	7 800	7 800
Общо разходи (I+II)	44 407 000	23 000 914	21 759 063
Численост на щатния персонал	533	533	532

Общият размер на отчетените разходи по програмата към 31.12.2014 г. е 21 759,1 хил. лв. Ведомствените разходи са в размер на 21 428,9 хил.лв. и включват разходите на министерството и ВРБ за предоставяне на изброените по-горе продукти/услуги. Във ведомствените разходи се включват и разходите на Министерството и второстепенните разпоредители с бюджет по Национална програма „Квалификация”, Национална програма „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в училище“, Национална програма "Модернизиране на системата на професионалното образование" и Национална програма „Оптимизация на училищната мрежа”, модул „Рационализация на мрежата от професионални училища“.

Администрираните разходи са в размер на 330,2 хил.лв. и включват: платени такси са участие в международни изследвания PIRLS, TIMSS и PISA в размер на 313,1 хил. лв.; разходи за награди „Константин Величков“ на учители, за награди за ученици и др.

2. Програма “Улесняване на достъпа до образование. Приобщаващо образование”

Изпълнението на дейностите през отчетния период по програмата включва:

2.1. Формиране и реализиране на политики за достъп до качествено образование

- изготвен е анализ на причините за преждевременно напускане на училище и разработване на програми и мерки за превенция;
- изменена е Наредба № 1 от 23.01.2009 г. за обучението на деца и ученици със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания;
- проведени са заседания на междуведомствената комисия за актуализиране на Списъка на защитените училища в Република България за учебната 2014/2015 година след извършени проверки относно инфраструктурата, пътната настилка, проходимостта на пътищата, поносимостта на пътуването, денивелацията на терена и капацитета на най-близкото училище и на средишните училища. Извършени са 4 проверки във връзка с определяне на статут на защитено училище. С РМС № 746/30.10.2014 г. е актуализиран Списъка на защитените училища в Република България, в който са включени 137 общообразователни училища. С ПМС № 343/30.10.2014 г. е актуализиран Списъка на средишните училища в Република България, в който са включени 974 училища;
- реализирани са дейностите по изготвяне на Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства за периода 2015-2020 година и План за действие към нея;
- изготвен е годишен отчет по изпълнение на Национална стратегия за интеграция на ромите в Р България (2012-2020), сектор „Образование”;
- По Национална програма „Училището - територия на учениците“, модул „Подкрепа на целодневното обучение на учениците от начален етап“ е извършен мониторинг и изготвяне на отчет по Националната програма за 2013 г.; разгледани са постъпилите в МОН 173 училищни проектни предложения, от които до класиране са допуснати 168 проектни предложения и са утвърдени за финансиране 93 училищни проектни предложения.
- реализирани са дейностите по Национална програма „С грижа за всеки ученик“:
  - ✓ по модул „Осигуряване на допълнително обучение за деца от подготвителните групи” броят на детските градини/училищата, участвали с проекти е 277, броят на сформирани групи е 535, а общият брой деца, включени в обучение е 3363. От тях 2350 са получили удостоверение за завършена подготвителна група. Децата, които не са получили удостоверение са включените 5-годишни деца в програмата. Тези деца ще продължат своята задължителна предучилищна подготовка още една година.
  - ✓ по модул „Осигуряване на допълнително обучение на учениците от началния етап на основното образование за повишаване на нивото на постиженията им по общообразователна подготовка“ е финансирано допълнително обучение на ученици от началния етап на основното образование по учебен предмет от културно-образователната област „Български език и литература“ и по учебния предмет

„Математика“. Броят на училищата, участвалите в модула са 239, броят на сформираните групи е 678, а общият брой на учениците, включени в обучението е 4008, като 2 919 от тях са показали напредък.

✓ по модул „Осигуряване на допълнително обучение на учениците от прогимназиалния етап на основното образование за повишаване на нивото на постиженията им по общообразователна подготовка“ е финансирано организирането на допълнително обучение в училище на ученици от прогимназиалния етап по учебни предмети от културно образователните области „Български език и литература“, „Обществени науки и гражданско образование“, „Природни науки и екология“ и по учебния предмет „Математика“. Броят на училищата, участвали в модула е 394, броят на сформираните групи е 1019, а общият брой на учениците, включени в обучението е 5 761, като 4 739 от тях са показали напредък;

- организирани и координирани са дейностите по осигуряване на безплатен транспорт на децата и учениците; създадена и актуализирана е база – данни за пътуващите ученици по училища, населено място община и област; събрани са заявки от общините за транспортното обслужване на децата и учениците; разпределени са и са предоставени на първостепенните разпоредители с бюджет средствата за безплатен транспорт на децата и учениците;
- По Модул „Осигуряване на транспортни средства за превоз на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст“ по Национална програма „Модернизация на материалната база в училище“ са закупени и предоставени на общини и училища 60 училищни автобуса;
- изготвен и утвърден от министъра е График на дейностите за осигуряване на учебници и учебни помагала за безвъзмездно ползване за учебната 2014/2015 година. Графикът е публикуван на електронната страница на МОН. Събрана и обобщена е информация за броя децата и учениците по общини в държавните, общинските и частните детски градини и училища. Изготвено е разпределение на средствата по първостепенни разпоредители за закупуване на учебници и учебни помагала, предоставяни за безвъзмездно ползване на децата от подготвителна група и учениците от за I до VII клас. С ПМС № 127 от 22.05.2014 г. за одобряване на допълнителни средства за закупуване на учебници и учебни помагала предоставяни за безвъзмездно ползване на децата и учениците в държавните, общинските и частните детски градини и училища за 2014 година са предоставени средствата за закупуване на учебници по първостепенни разпоредители с бюджет;
- изготвени и публикувани са на електронната страница на МОН образци-заявки за закупуване на необходимите комплекти учебни помагала за подготвителна група (5 и 6 годишни), комплекти учебници и учебни помагала за учениците от I до IV клас и комплекти учебници за учениците от V до VII клас; изготвена и публикувана на електронната страница на МОН информация за издателствата, които ще разпространяват учебници и учебни помагала за подготвителна група и за I – VII клас; подпомогнати са училищата и общинските администрации при изготвяне на заявките за учебници и учебни помагала и сключването на договорите с издателствата;

2.2. Включващо/приобщаващо образование на деца и ученици със специални образователни потребности

- със Заповед № РД 09-475/28.03.2014 г. на министъра на образованието и науката са утвърдени 73 паралелки в държавен план-прием за учебната 2014/2015 г. за обучение и за професионална подготовка на деца и ученици със специални образователни потребности;
- създадена е междуведомствена комисия за разработване на проекти на две концепции за промени в нормативната уредба във връзка с прилагането на чл. 21 от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, в изпълнение на Плана за действие (2012-2014), съдържащ мерки за привеждане на нормативната уредба и политики в областта на хората с увреждания в съответствие с разпоредбите на Конвенцията: Концепция 1 „Свобода на изразяване и на мнение и достъп до информация” е изготвена и предоставена за разглеждане през месец август 2014 г. в Националния съвет за интеграция на хората с увреждания към МТСП; Концепция 2 „Въвеждане на жестовия език“ е изготвена и предоставена за разглеждане през месец декември 2014 г. в Националния съвет за интеграция на хората с увреждания към МТСП;
- като част от мерките за осигуряване на подкрепяща среда за ученици със специални образователни потребности са направени промени в Правилника за прилагане на Закона за народната просвета във връзка с въведената нова форма на обучение – комбинирана (ДВ, бр. 43 от 2014 г., в сила от 23.05.2014 г.)
- създадена необходимата подкрепяща среда за участие в националното външно оценяване (НВО) и за полагане на държавни зрелостни изпити (ДЗИ) от ученици със специални образователни потребности за учебната 2013/2014 година – с материали на брайлов шрифт, на уголемен шрифт, с подкрепата на жестов превод и на съответни учители консултанти, с удължено време за всеки изпит и др. За първа година са създадени условия за използване на изпитните материали на уголемен шрифт за ученици с обучителни трудности при дислексия и дискалкулия – проведено е НВО за 90 ученици с обучителни трудности при дислексия и дискалкулия – писмен изпит с уголемен шрифт; проведени са ДЗИ за 4 ученици с обучителни трудности при дислексия и дискалкулия – писмен изпит с уголемен шрифт. Създадена е организация и подкрепяща среда за участие в НВО и ДЗИ за 95 ученици с нарушено зрение;
- осигурено е необходимото ресурсно подпомагане на деца и ученици със специални образователни потребности: чрез 28-те ресурсни центъра за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности за учебната 2013/2014 г. са осигурени ресурсни учители, психолози, логопеди и други специалисти за ресурсно подпомагане на интегрираното обучение на 11 782 деца и ученици със специални образователни потребности;
- разработена е методология за провеждане на супервизии към стандартите в логопедичната практика, насочени както към подкрепа на екипи при работа с деца с комуникативни нарушения, така и към разглеждане на отделни случаи. Това е

първата методология за супервизии в системата на средното образование и е по проект „Включващо обучение” на МОН.

- разработени са стандарти за логопедичната практика от Логопедичен център-София, включващи превенция на обучителните трудности – програми за психомоторно, когнитивно и езиково развитие; невропсихологична и логопедична диагностика и оценка на комуникативните нарушения на входно и изходно ниво; логопедична терапия чрез невропсихологична рехабилитация; работа за и в организация, работа с родители по определени правила.
- осъществява се превенция на обучителните трудности, която се води постоянно и е част от клиничната практика на логопедите от Логопедичен център – София.
- участие в X-та Национална конференция по логопедия: „Много езици, много култури – една комуникация”, организирана от Националното сдружение на логопедите в България;

2.3. Включващо/приобщаващо образование за деца и ученици от етническите малцинства

- разработени са политики и мерки за интеграция на децата и ученици от етническите малцинства по време на заседанията на Националния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси;
- оказвана е методическа помощ при разработване на едногодишни планове на областно, общинско и училищно ниво в съответствие с целите на Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;
- реализирани са мерки и дейности по изпълнението на Националната стратегия на Р България за интегриране на ромите 2012 – 2020 г.;
- реализирана е конкурсна процедура 33.12-2013 г., която включва проекти по трите приоритета от Тригодишната програма за дейността на ЦОИДУЕМ за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства за периода 2013-2015 г. По Приоритет 1 „Осигуряване на равен достъп до качествено образование на децата и учениците от етническите малцинства" са приключили и отчетени 21 проекта. По Приоритет 2 „Въвеждане и развиване на разнообразни форми на интеркултурно образование, насочено към запазване и развитие на културната идентичност на етническите малцинства при деца и ученици " са приключили и отчетени са 24 проекта. По Приоритет 3 „Ефективна работа с родителите на децата и учениците от етническите малцинства, за превенция на отпадащите ученици и намаляване броя на безпричинните отсъствия“ са приключили и отчетени са 16 проекта. В резултат на финансираните проекти по Конкурсна процедура 33.12-2013 г. 387 ромски деца и ученици са интегрирани в смесени детски градини и училища; реализирани са 99 неформални дейности с интеграционен характер в училищата, разположени в общини с малки и разпръснати населени места; реализирани са 95 неформални дейности с интеграционен характер в приемни градини и училища; реализирани са 62 квалификационни дейности с педагогически специалисти; 702 учители са обучени за работа в мултикултурна среда; 580 са учениците от етническите малцинства, които са задържани и реинтегрирани в образователната

система; обхванати са 2692 деца и ученици в проектни дейности за въвеждане и развиване на разнообразни форми на интеркултурно образование; 804 родители са обхванати в проектните и са мотивирани за подкрепа на техните деца; приложени са 56 модела за работа с родители;

- през отчетния период ЦОИДУЕМ продължи осъществяването на дейностите по проект „Учене в толерантност“, осъществяван по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013, съфинансирана от ЕСФ на ЕС-проведени са 16 модулни обучения на учители, педагогически съветници, училищни психолози, директори на всички държавни училища към МОН, началници и експерти от РИО;
- обявена е конкурсна процедура /КП/ 33.13-2014 г. в изпълнение на Годишен план за 2014 г. за дейността на ЦОИДУЕМ. Набрани са проектни предложения по трите приоритета. Сключени са договори и са финансирани по Приоритет 1-20 проекта; по Приоритет 2 21 проекта и по Приоритет 3-15 проекта.

2.4. Включващо/приобщаващо образование за децата и учениците за деца и ученици от семейства на мигранти и на бежанци

- разработени са мерки за образователна интеграция и социална адаптация на децата и учениците, търсеци или получили международна закрила, които са включени в Националната стратегия за интеграцията на лицата, получили международна закрила в Р България, както и в Годишния план за 2014 г. към Стратегията;
- изготвени са предложения за изменение и допълнение на Закона за убежището и бежанците чрез Закона за народната просвета за осъществяването на допълнително обучение по български език и по учебни предмети за деца, търсеци или получили международна закрила в училище;
- изготвени са предложения за изменение и допълнение на чл. 26 от Закона за убежището и бежанците за синхронизиране на българското законодателство с европейските норми относно правото на достъп на малолетни и непълнолетни бежанци до образователната ни система не по-късно от три месеца от подаването на молба за международна закрила;
- осъществено е участие в работни групи за взаимодействие между органите по закрила на централно и местно ниво за работа по случаи на деца чужденци, търсеци или получили закрила в Р България;
- проведено е обучение на учители, психолози, педагогически съветници, експерти от РИО по интеркултурно образование и работа с деца мигранти и бежанци;
- проведено е обучение на тема „Обучение на учители за работа в мултикултурна среда чрез изграждане на умения за общуване с различни етноси и създаване на съзнателна толерантност чрез опознаване на различни културни модели“.
- реализирани са дейности по изработването на механизъм за взаимодействие при установяване на броя на децата и учениците, търсеци и получили международна закрила, в задължителна училищна възраст за осигуряването на по-бърз достъп на тези деца до образователната система и за тяхната успешна социална и образователна интеграция

- изготвени са мерки, включени в проекта на Националния план за действие по интеграция за 2014 г. на Националната програма за интеграция на бежанците в Р България 2014 – 2020 г. насочени към дейности за повишаване на информираността на учениците, учителите и родителите по въпросите, свързани с интеграцията на търсещите и получили закрила чужденци.

2.5. Реформиране и модернизиране на специалните училища

- в СОУ за деца с нарушено зрение „Д-р Ив. Шишманов”, гр. Варна, е проведен семинар на тема „Обществена подкрепа на интегрираното и включващото обучение”, с внимание към обучението на деца и ученици с множество увреждания. Обучени са 43 директори и ресурсни учители от цялата страна;
- проведена е работна среща с директорите на ВУИ и СПИ, експерти и/или началници на РИО, свързана с проблеми в системата на специалните училища за деца с девиантно поведение;
- в сътрудничество с МОН продължи финансирането на проекта на УНИЦЕФ, свързан с подкрепата за децата в конфликт със закона, децата в риск и техните семейства. Продължи работата по проекта в Социално-педагогическия интернат в с. Драгоданово, област Сливен. Започната е работа по проекта и в Социално-педагогическия интернат в с. Варненци, обл. Силистра. По този начин УНИЦЕФ подкрепи започналата реформа в системата на правосъдието за детето. Чрез работа по проекта в социално-педагогическите интернати в с. Драгоданово, обл. Сливен и в гр. Стралджа, обл. Ямбол се създаде модел за предоставянето на услуги в общността за деца в риск, деца в конфликт със закона и техните семейства. Изготвен е времеви план за действие, създадени са екипи на промяната в двете институции, извършени са обучения на персонала. Със Заповед № РД 14-76/12.09.2014 г. на министъра на образованието и науката Социално-педагогическият интернат в гр. Стралджа, общ. Стралджа, обл. Ямбол е закрит. Учениците от интерната са преместени в СПИ – с. Варненци, област Силистра и в СПИ – с. Драгоданово, област Сливен;
- със Заповед № РД 09-1530 от 03.10.2014 г. на министъра на образованието и науката е създадена работна група за изготвяне на промени в Правилника за устройството и дейността на възпитателните училища-интернати и социално-педагогическите интернати;
- проведено е обучението на директорите на помощните училища, училищата за деца със сензорни увреждания, социално-педагогическите интернати и възпитателните училища-интернати съвместно с представители на Министерството на вътрешните работи, Държавната агенция за закрила на детето, Агенцията за социално подпомагане, Националния център по обществено здраве и анализи с цел подобряване на информираността и сензитивността на педагогическите специалисти към дете в риск и запознаване с реакциите при ситуации на дете в риск;
- проведено е обучение на 50 учители от ЦДГ и ОЗД, целящо изграждане на готовност за работа и разгръщане на уменията за комуникиране с децата с обучителни трудности и за екипна работа.

2.6. Отчет на показателите за изпълнение на програмата

Програма № 2 „Улесняване на достъпа до образование. Приобщаващо образование“				
ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ				
Показатели за изпълнение	Целева стойност			
	Мерна единица	Бюджет 2014 г.	Уточнен план 2014	Отчет 31.12.2014 г.
*Брой деца от подготвителна група, осигурени с учебни помагала за безвъзмездно ползване	Брой	124 378	124 532	124 532
*Брой ученици от I –IV клас, осигурени с комплекти учебници и учебни помагала за безвъзмездно ползване	Брой	245 012	256 162	256 162
*Брой ученици от V – VII клас, осигурени с учебници за безвъзмездно ползване	Брой	188 714	183 569	183 569
*Брой ученици със специални образователни потребности са осигурени безплатни учебници	Брой	2000	1 400	1 400
*Увеличаване на броя на децата и учениците със СОП, които са включени за обучение в общообразователна среда.	%	5%	9,5%	9,5 %
*Разработени програми за обучение и програми/модули за професионална подготовка на деца и ученици със СОП и на ученици с девиантно поведение.	Брой	2	2	2
*Увеличаване на броя на детските градини и училищата, в които се осъществява включващо/приобщаващо образование на деца и ученици със СОП	%	5%	5%	6%
*Проведени дейности за подготовка на директори и педагогически специалисти за работа с деца и ученици със СОП	Брой	5	5	28
*Увеличаване на броя на ресурсните учители и на специалистите с педагогически функции, подпомагащи интегрираното и включващо/приобщаващото образование.	%	5%	5%	4,5%
*Проведени дейности за изграждане на положителни обществени нагласи към включващо/приобщаващото образование.	Брой	5	5	5 прояви на обл. ниво; 31 - на местно н.
*Увеличаване броя на деца и ученици от етническите малцинства, които посещават „приемни” училища	%	3%	3%	3%
*Обучени педагогически и управленски кадри от РИО, училища и детски градини, преминали обучение по интеркултурно образование в българоезична мултиетническа среда;	Брой	180	180	705
* Брой деца и ученици на ресурсно подпомагане в РЦПОВДУ	Брой	10 646	11 872	11 872
*Брой ученици получаващи стипендии след завършено основно образование /за училищата финансирани от МОН	Брой	19 300	19 300	20 094

2.7. Отчет на разходите по програмата

Разходи по програмата (в лева)	Закон 2014 г.	Уточнен план	Отчет към 31 декември
I. Общо ведомствени разходи	25 427 950	43 827 490	40 592 350
от тях за:			
Персонал	20 060 990	22 603 500	22 208 985
Издръжка	5 366 960	5 805 610	3 053 917
Капиталови разходи	0	15 418 380	15 329 448
II. Администрирани разходни параграфи по бюджета	18 626 020	8 244 978	6 283 544
от тях за:			
Издръжка	10 045 490	87 806	
Стипендии	8 580 530	7 771 139	5 913 342
Субсидии за нефинансови предприятия		386 033	370 202
Общо разходи (I+II)	44 053 970	52 072 468	46 875 894
Численост на щатния персонал	1 651	1 768	1 767

Общият размер на отчетените разходи по програмата към 31.12.2014 г. е 46 875,9 хил. лв. Ведомствените разходи са в размер на 40 592, 4 хил. лв. и включват разходите на министерството и ВРБ, за предоставяне на изброените по-горе продукти/услуги. В тях се включват и разходите по единни разходни стандарти на центровете за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности, както и разходите за закупуване на учебници и учебни помагала за безвъзмездно ползване и за подпомагане храненето на децата и учениците от държавните училища, финансирани от МОН. Ведомствените разходи включват и разходите по Национална програма "Модернизация на материалната база в училище", модул „Осигуряване на транспортни средства за превоз на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст“.

Администрираните разходи са в размер на 6 283, 5 хил. лв., в т.ч. 5 913, 3 хил. лв. разходи за стипендии на учениците след завършено основно образование и 370,2 хил. лв. за учебници и учебни помагала за безвъзмездно ползване за децата от подготвителните групи и учениците от I до VII клас в частните детски градини и училища.

3. Програма “Училищно образование”

Изпълнението на дейностите през отчетния период по програмата включва:

3.1. По продукт/услуга - Училищна подготовка

- осигурени са условия за провеждане на образователно-възпитателен процес и гарантиране на качествена училищна подготовка;
- създадени са условия за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти на училищно ниво;
- проведена е училищна подготовка за учениците от общообразователните, специалните и професионалните училища и гимназии.
- по националната програма „На училище без отсъствие“, мярка „Без отсъствие“ за 2014 г. са класирани всички постъпили 118 проектни предложения, които са финансирани;
- осигурени са условия за качествен и непрекъснат учебен процес чрез заместване на отсъстващи учители/възпитатели в държавните и общински училища чрез реализиране на дейностите по мярка „Без свободен час“ на Национална програма “На училище без отсъствия”.

3.2. По продукт/услуга - Финансово осигуряване на дейностите по обучение и възпитание

- организирани и координирани са дейностите по разработване на формули и правила за разпределение на средствата по стандарти между училища и обслужващи звена, финансирани от МОН за 2014 г. Със Заповед № РД 09-302/27.02.2014 г. на министъра на образованието и науката са утвърдени формулите за разпределение на средствата, получени по единни разходни стандарти за 2014 г. между училищата и обслужващите звена, второстепенни разпоредители с бюджет към министъра на образованието и науката и Правила за промени в разпределението на средствата между училищата и обслужващите звена при изменение на компонентите на формулата за 2014 г. Разпределението на средствата по компоненти на формулите и по училища и обслужващи звена е публикувано на електронната страница на министерството;
- оказано е методическо подпомагане на директорите на общообразователните, специалните и професионалните училища, ВРБ към министъра на образованието и науката по отношение на управлението на делегираните им бюджети;
- финансово са осигурени дейностите по обучение и възпитание на учениците в училищата, финансирани от МОН;

3.3. Стопанисване и управление на материалната база на училищата

- поддържа се регистър на имотите;
- организирани са дейности, свързани с безвъзмездно предоставяне за ползване и/или отдаване под наем на движимо и недвижимо имущество публична държавна собственост;
- извършена е проверка и е изготвен анализ на състоянието на материалната база и условията на труд в училищата, детските градини;

- реализирана е инвестиционната програма на Министерството, в рамките на която са ремонтирани и реконструирани 34 училища и обслужващи звена към МОН. С предоставените средства от Междудевомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерския съвет са реализирани ремонтни и възстановителни дейности в 22 училища, финансирани от МОН;
- предоставени са средства за ремонти на ДМА по Заповед № РД 09-132/29.01.2014 г. за 45 училища.
- реализирани са дейностите по НП „Модернизирание на материалната база в училище“. По Модул „Достъпна архитектурна среда“ са финансирани мероприятия за изграждане на достъпна архитектурна среда в 31 държавни училища, от които в 22 училища към МОН; на 6 училища към Министерството на земеделието и храните, на 2 училища към Министерството на културата и на 1 училище към Министерството на младежта и спорта.

По модул „Подобряване на училищната среда“ за дейностите за ремонт на училищни сгради е осигурено финансиране за 109 държавни училища, от които 83 училища, финансирани от МОН. По дейност „Обследване, техническа паспортизация и сертифициране за енергийна ефективност за сгради от първа до трета категория“ от модула е осигурено финансиране за паспортизация и сертифициране на енергийна ефективност на 194 училища, от които 153 училища, финансирани от МОН. Мониторинга на дейностите по обследване, техническа паспортизация и сертификация за енергийната ефективност на училищните сгради е извършен от РИО.

По модул „Подобряване на училищната среда“ за дейностите по обновяване на учебно-техническото оборудване и обзавеждане на бази за практическо обучение, учебни стаи и стаи в общежития е осигурено финансиране за 610 общински и държавни училища, детски градини и общежития. В рамките на модула е обновено учебно-техническото оборудване на кабинети за практическо обучение, работилници и лаборатории в професионалните училища и са осигурени учебни материали и пособия, спортно оборудване, учебно оборудване и обзавеждане и подмяна на подови настилки за общински и държавни училища, детски градини и общежития;

3.4. Отчет на показателите за изпълнение на програмата

Програма № 3 „Училищно образование“				
ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ				
Показатели за изпълнение	Целева стойност			
	Мерна единица	Бюджет 2014 г.	Уточнен план 2014	Отчет 31.12.2014 г.
Брой училища изпълняващи дейности по програмата	Брой	322	313	313
Средноприравнен брой ученици обучаващи се в общообразователни, специални и професионални училища	Брой	101 185	98 413	98 166
Ремонтни дейности в държавни училища	Брой	150	127	127
Ремонт на държавни училища, съгласно заповед на министъра на образованието и науката	Брой	30	26	26

3.5. Отчет на разходите по програмата

Разходи по програмата (в лева)	Закон 2014 г.	Уточнен план	Отчет към 31 декември
I. Общо ведомствени разходи	209 941 925	223 051 266	215 734 856
от тях за:			
Персонал	162 756 415	156 856 162	155 781 705
Издръжка	44 128 510	48 334 646	46 124 612
Капиталови разходи	3 057 000	17 860 458	13 828 539
II. Администрирани разходни параграфи по бюджета	30 500 000	1 188	6 847
от тях за:			
Издръжка	30 500 000	0	
Лихви			5 659
Членски внос		1 188	1 188
Общо разходи (I+II)	240 441 925	223 052 454	215 741 703
Численост на щатния персонал	13 029	12 912	12 514

Общият размер на отчетените разходи по програмата към 31.12.2014 г. е 215 741, 7 хил. лв. От тях 215 734, 9 хил. лв. са ведомствени разходи за предоставяните продукти/услуги от МОН и ВРБ по програмата. В тях се включват и разходите по единни разходни стандарти за дейностите по възпитание и обучение на учениците в общообразователните и професионалните училища и гимназии, финансирани от МОН. Ведомствените разходи включват извършените от училищата и Министерството разходи по Национална програма „Оптимизация на училищната мрежа“, модул „Изплащане на обезщетения на персонала“, Национална програма „На училище без отсъствия“ и Национална програма "Модернизация на материалната база в училище" модул „Подобряване на училищната среда“ и модул „Достъпна архитектурна среда“.

Администрираните разходи са в размер на 6, 8 хил. лв. и включват платен членски внос от училища за участие в професионални организации и изплатени лихви по присъдени обезщетения на експерти от РИО, директори и учители.

4. Програма “Развитие на способностите на децата и учениците”

Изпълнението на дейностите през отчетния период по програмата включва:

4.1. Извънкласни и извънучилищни дейности в областта на изкуствата, науката и техниката. Ученически спорт, отдих и туризъм

- чрез дейностите и изявите за личностно развитие чрез занимания по интереси, са създадени условия за откриване, стимулиране и развитие на способностите на деца с изявени дарби в областта на науката, технологиите, изкуствата и спорта, както и подпомагане на физическото, социалното и личностното развитие на децата и учениците;
- осигурени са възможности всички ученици, от държавните училища към МОН и общинските училища, с право на закрила по Наредбата за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби, да получават стипендии и еднократно финансово подпомагане;
- осигурени са възможности за включване на училищата с проектно участие в национални програми или проекти към ОП РЧР за развитие на способностите на учениците чрез извънкласни и извънучилищни дейности;
- координирани и реализирани са изявите, заложен в Националния календар за извънучилищни дейности /НКИД/ на МОН и Националния спортен календар /НСК/ на МОН за учебната 2013/2014 година и 2014/2015 година;
- по НКИД на МОН са проведени 6 международни и 78 национални изяви, в които са участвали около 100 извънучилищни педагогически учреждения (ИПУ), над 3 000 ученици са участвали в национално значими прояви извън календара на МОН;
- изготвена е и публикувана на сайта на МОН „Ваканционна програма – 2014” на вниманието на родители, деца и ученици от цялата страна. Информацията е структурирана по: област; община и населено място; възрастова група; занимания; организатори; период и място на провеждане;
- извънучилищната състезателна дейност на учениците е организирана и се е провела съгласно Наредба № 14 от 2003 г. и в съответствие с Националния спортен календар на МОН. През учебната 2013/2014 г. около 100 000 ученици са участвали в четирите етапа на ученическите игри – вътрешноучилищен и общински, областен, зонален и финален етап за учениците от общообразователните училища в страната. Учениците са се състезавали в три възрастови групи: V – VII клас; VIII – X клас и XI – XII клас по 8 вида спорт: баскетбол, волейбол, хандбал, футбол, лека атлетика, тенис на маса, бадминтон, и шахмат. Отборите във възрастова група VIII – X клас, класирани на първо място на финалите, имат право на участие в Световни ученически игри през 2015 г. по спортовете, включени в Международния спортен календар за ученици;
- в Ученическите игри за деца с увреден слух, нарушено зрение, физически увреждания и увреждания на централната нервна система за учебната 2013/2014 г. във финалните състезания участие взеха 300 ученици по 10 вида спорт – бадминтон, тенис на маса, фютзал, волейбол, лека атлетика, шахмат, джудо, голбал, ски бегови дисциплини и дартс;

- С ПМС № 432 от 18.12.2014 г. за одобряване на допълнителни разходи/трансфери за 2014 г. за изплащане на минимални диференцирани размери на паричните средства за физическо възпитание и спорт са предоставени 250 737 лв. за 83 640 деца и ученици от държавни училища към МОН, 2 260 955 лв. – за 237 535 деца и 595 295 ученици – от общинските детски градини и училища; 43 800 лв. на 14 600 ученици от Министерството на земеделието и храните, 23 555 лв. за 7 903 деца и ученици от Министерството на културата, 8 484 лв. за 2 828 ученици от Министерството на младежта и спорта и 734 лв. за 367 деца от Министерството на отбраната;
- чрез „Учебен център - София“ са изведени 6 221 деца и ученици, реализирани са 17 097 леглохранодни и нощувки;
- чрез Националния дворец на деца е извършено организационно-методическо координиране и подпомагане на дейностите, организирани от ИПУ – ЦРД, ЦУТНТ, ОДК, ОбДК;
- НДД е организирал провеждането на множество национално значими прояви – Ден на пешеходната безопасност, акция „Светлина“, акция „Посланията на есенния лист“, фестивал на българското образование, конкурс за педагози, работещи в областта на извънкласните и извънучилищните дейности, Програма за творчески ваканции на НДД „Хайде да творим заедно“. Организирани и проведени са над 170 масови прояви и публични изяви от Календарния план на НДД; координирани, организирани и проведени са общо 84 комплексни изяви от Националния календар за извънучилищни дейности (НКИД) на МОН за учебната 2013/2014 г. и 14 изяви от НКИД на МОН за учебната 2014/2015 г.;
- През 2014 г. НДД е разкрил и успешно развил 9 нови педагогически форми, съобразно интересите и желанията на децата и родителите; успешно са реализирани зимна, пролетна и лятна ваканционни програми; организирани и проведени са над 170 масови прояви и публични изяви, от които 68 концертни прояви, 36 тържества и празници, 21 състезания и конкурса, 19 изложби, 18 открити уроци, театрални представления, спектакли, мюзикъли, презентации и други; реализиран е Национален детски футболен турнир „Данониада“; реализирана е програма за творчески ваканции на НДД „Хайде да творим заедно“, реализирани са годишни изяви на участниците в постоянните педагогически форми, дейности и инициативи от Календарния план на НДД и други прояви, съобразени със съвременните потребности на децата и обществото. Създадени са мобилни модели за работа с децата и учениците през свободното им време – успешно реализирани съботно-неделни програми, ваканционни програми, празници и развлекателни дейности, дейности за интегриране на деца в неравностойно положение; над 97 % осигурено заместване на часове на отсъстващи учители; успешно изпълнение на дейности и изяви за честване на 25-годишнината от създаването на КСТ „Стил“, 20-годишнината от създаването на школата за атракционно изкуство и част от програмата за честване на 65-годишнината от създаването на НДД. Разнообразяване на дейността на Дом-музей „Ангел Каралийчев“, разкрита е библиотека.

4.2. Стимулиране и подпомагане на деца и ученици с изяви дарби

- 74 ученици от държавни училища към МОН и около 600 ученици от общински училища, класирани на първо, второ или трето място на олимпиадите, състезанията и конкурсите от Програмата с мерки за закрила на деца с изяви дарби за 2014 г. са придобили право на закрила в изпълнение на Наредбата за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изяви дарби (стипендии);
- извършено е организиране и изпълнение на процедурата за присъждане на почетното отличие на МОН „Национална диплома”.

4.3. Ученически олимпиади и състезания

- създадени са условия за участието на ученици и национални отбори в национални и международни олимпиади и състезания по общообразователни предмети и по професии. През учебната 2013/2014 година г. са организирани и проведени 21 национални олимпиади по различни общообразователни предмети и по техническо чертане. Организирани и проведени са 27 състезания по различни общообразователни предмети;
- организирана и проведена е шеста Панорама на професионалното образование и на националните състезания по 12 професии, а 8 национални състезания са проведени извън Панорамата. Проведена олимпиада по техническо чертане.
- подготовката на 13 национални отбора за участие в международни олимпиади и състезания е организирана и проведена в базите на Учебен център – София.
- българските национални отбори през 2014 г. са завоювали на международните олимпиади и състезания 6 златни, 21 сребърни и 29 бронзови медали.
- по Национална програма „С грижа за всеки ученик“, модул „Осигуряване на обучение на талантиливи ученици за участие в ученическите олимпиади” са финансирани проекти на 269 училища. Броят на учениците, включени в обучението по модула са 9663. От тях 1378 са участвали в националните кръгове на олимпиадите, а 72 са станали лауреати на съответните олимпиади;

4.4. Подпомагане личностното развитие на децата и учениците

- проведено е обучение на учители и педагогически съветници за работа с програми в сферата на здравното и екологичното образование и/или превенция на насилието над деца;
- обучени са 2032 учители и педагогически съветници по въпроси, свързани с превенция на зависимости, от които 1194 за работа с родителите
- повече от 215 262 ученици са обхванати в програми и кампании за превенция на употребата и злоупотребата с наркотични вещества;
- проведени са 2143 проучвания сред ученици за нагласи за употреба на психоактивни вещества
- разпространени са 79 653 информационни материали – брошури, постери, филми, свързани с превенцията на психоактивни вещества и здравно образование
- проведени са 2143 проучвания сред ученици за нагласи за употреба на психоактивни вещества. Разработени са 684 програми за превенция на психоактивни вещества;

- извършени са дейности по утвърждаване на система за превенция на насилието и агресията сред децата и учениците посредством утвърждаване и въвеждане на механизъм за противодействие на училищния тормоз. Въведени са 930 програми за работа с родители;
- в училищата и детските градини в страната работят общо 1185 психолози и педагогически съветници, като общият брой на психолозите е 430, а на педагогическите съветници – 755. От общия брой психолози и педагогически съветници, от началото на учебната 2013/2014 година са назначени 21 психолози;
- проведено е обучение по темата за трафика на хора на 40 педагогически съветници, психолози и учители от философския цикъл от областите Хасково, Ямбол, Стара Загора и Кърджали;
- проведено обучение на тема „Интерактивни подходи за работа с деца“ с 84 педагогически специалисти, в това число учители, педагогически съветници и психолози

4.5. Отчет на показателите за изпълнение на програмата

Програма № 4 „Развитие на способностите на децата и учениците“				
ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ				
Показатели за изпълнение	Целева стойност			
	<i>Мерна единица</i>	<i>Бюджет 2014 г.</i>	<i>Уточнен план 2014</i>	<i>Отчет 31.12.2014 г.</i>
Проведени национални олимпиади и състезания	брой	50	56	56
Ученици, взели участие в олимпиади и състезания	брой	100 000	100 000	100 000
Национални отбори за участие в международни олимпиади и състезания	брой	14	14	13
ИПУ участвали в НКИД на МОН	брой	100	100	100
Ученици, участвали в национално значими прояви извън календара на МОН	брой	3 000	3 000	3 000
Ученици, участвали в Ученическите игри.	брой	100 000	100 000	100 000
Ученици, участвали в Ученическите игри за деца с увреждания.	брой	300	300	300
Деца и ученици, получили средства по ПМС № 129/2000 г. – държавни училища на МОН	брой	85 000	83 640	83 640
Ученици, за които са приложени мерките за закрила на деца с изявени дарби- държавни училища	брой	750	74	74

4.6. Отчет на разходите по програмата

Разходи по програмата (в лева)	Закон 2014 г.	Уточнен план	Отчет към 31 декември
I. Общо ведомствени разходи	6 854 090	8 176 684	7 799 889
от тях за:			
Персонал	2 053 790	2 412 701	2 240 992
Издръжка	4 800 300	5 755 793	5 550 707
Капиталови разходи		8 190	8 190
II. Администрирани разходни параграфи по бюджета	1 200 000	451 027	450 453
от тях за:			
Издръжка	1 200 000	0	
Стипендии		114 615	114 615
Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата		1 000	954
Субсидии за нефинансови предприятия		9 750	9 222
Капиталови трансфери		325 662	325 662
Общо разходи (I+II)	8 054 090	8 627 711	8 250 342
Численост на щатния персонал	146	146	145

Общият размер на отчетените разходи по програмата към 31.12.2014 г. е 8 250, 3 хил. лв. Ведомствените разходи са в размер на 7 999, 9 хил. лв. и включват разходите на МОН и ВРБ за предоставяните продукти/услуги, както и разходите по Национална програма „Училището-територия на учениците“, модул „Ученически национални състезания и национални и международни олимпиади“ и Национална програма „С грижа за всеки ученик“, модул „Осигуряване на обучение на талантиливи ученици за участие в ученическите олимпиади“.

Отчетените администрирани разходи са в размер на 450, 5 хил. лв. и включват 114, 6 хил. лв. разходи за стипендии по програмата с мерки за закрила на деца с изявени дарби от училищата, ВРБ към министъра на образованието и науката; средства за подготовка на ученици за олимпиади – 9, 2 хил. лв. и 1, 0 хил. лв. разходи за награди на участниците в Седмия конкурс за работещи в сферата на извънкласните и извънучилищните дейности. В администрираните разходи се включват и предоставените капиталови трансфери на „Ученически отдих и спорт“ ЕАД, предоставени от Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерски съвет за отстраняване на щетите на почивна база "Хотел Невен", с. Кранево.

5. Програма “Образование на българите в чужбина”

Изпълнението на дейностите през отчетния период по програмата включва:

5.1. Оценка на образователната политика, насочена към българите в чужбина

- извършен е анализ и оценка предложенията за финансиране и методическо подпомагане на българските неделни училища в чужбина. Разработени са образци на документи и правила за дейността и отчитането на българските неделни училища в чужбина;
- инициирани са промени на нормативната уредба с цел подпомагане на дейността на българите зад граница;
- приети и оценени са 22 предложения за вписване в Списъка на българските неделни училища в чужбина за учебната 2014/2015 година. Актуализиран е Списък на българските неделни училища зад граница и е издадена заповед за промяна на стандарта за норматив за издръжка им; одобрени са Правила за отчитане на предоставените от МОН средства за финансиране дейността на българските неделни училища в чужбина;
- приети и оценени са 125 междинни финансови отчети на български неделни училища в чужбина по ПМС № 334/2011 г. за учебната 2013/2014 година; 54 междинни отчети на бенефициенти по Националната програма „Роден език и култура зад граница” за учебната 2013/2014 година и 54 окончателни отчети на бенефициенти по Националната програма „Роден език и култура зад граница” за учебната 2013/2014 година
- по Национална програма „Роден език и култура зад граница”, приета с РМС № 221/2014 г. са приети и оценени 65 проекта на бенефициенти за финансиране за учебната 2014/2015 година;
- проведени са 13 мониторинга на място на дейността на български неделни училища в чужбина (Атина – 3, Патра – 1, Валенсия – 1, Мурсия – 1, Хумийя – 1, Ел Раал – 1, Одрин – 1, Париж – 4);
- проведена е конференция на учителите и ръководителите на българските неделни училища зад граница „Модел за качествено изучаване на български език в чужбина“;
- проведена е Кръгла маса с дискусия на тема „Ефективни образователни решения в българските неделни училища“ в рамките на шестото издание на Фестивала на българите по света „Аз съм българче“;
- взето е участие от страна на експерти от МОН в семинар, организиран от Асоциацията на българските училища в чужбина за обсъждане на необходимостта от адаптирани учебни програми за обучението в българските неделни училища в чужбина и дискусия за дистанционната форма на обучение.
- актуализирана е информационна база-данни на българските неделни училища в чужбина – за 201 училища;
- реализирани са дейности, свързани с разработването на Регистъра на удостоверенията за проведено обучение в българските неделни училища в чужбина.

5.2. Български държавни училища в чужбина. Обучение по български език и литература, история и география на България

- проведени са преговори за сключване на двустранно международно споразумение между образователните министерства на Република България и Словашката република по отношение на съществуването на българското училище в Братислава;
- организирани и проведени са държавните зрелостни изпити и външното оценяване в българските държавни училища в чужбина;
- проведени са процедури за организиране и провеждане на подбор по документи и интервю за заемане на свободни места за длъжността „учител“ за кадрово осигуряване на българските държавни училища в гр. Прага, Чешка република и в гр. Братислава, Словашка република. Проведени са процедури за заемане на свободно място за длъжността „главен счетоводител“ и разкриване на щатно място „работник по поддръжката-портиер“ за кадровото осигуряване на БСОУ в Братислава;
- издадени са 18 заповеди за командироване на учители и служители в съответствие с Наредбата за дългосрочни командировки в чужбина; 4 заповеди за определяне паралелките и численост на персонала и актуализацията им и 2 заповеди за утвърждаване на училищните учебни планове;
- изготвена е необходимата документация за утвърждаване на Сведение за организиране на дейността в училището за учебната 2014/2015 година (Списък-образец № 1);
- проведени са процедурите за осигуряване на задължителна училищна документация за двете български държавни училища в чужбина за края на учебната 2013/2014 година и за началото на учебната 2014/2015 година;
- оказана е организационна и методическа подкрепа и консултация на директорите на българските държавни училища в чужбина;
- отчетени са тенденции в българските държавни училища към увеличаване броя на самостоятелните паралелки и на учениците; увеличаване броя на командированите учители с цел подобряване на мотивацията и качеството на образователно-възпитателния процес и към успешно полагане на държавните зрелостни изпити и на националното външно оценяване от учениците

5.3. Осигуряване на условия за реализиране на образователна политика на българите в чужбина

- организирани са и проведени конкурси за избор на преподаватели за средните училища /по български език и литература, българска музика и народни танци/ в Р Молдова, Украйна и Р Казахстан;
- осъществен е контрол и анализ на годишната заетост на преподавателите, чрез проучване на представените от тях отчети и получените мнения от приемащите институции;
- командировани са 25 преподаватели по линия на ПМС № 103 в Украйна, Молдова, Румъния, Р Сърбия и Р Казахстан;
- проведени са курсове за квалификация на педагогически кадри и практики на студенти и ученици за 315 преподаватели, 271 студенти и 241 ученика, както следва:

- ✓ Департамента за информация, квалификация и продължаващо образование – гр. Варна при ШУ „Епископ Константин Преславски“ за 235 преподаватели, 102 студенти и 128 ученика от Р Молдова, Украйна, Р Сърбия и Румъния;
  - ✓ Технически университет – Габрово за 151 преподаватели, 90 студенти и 70 ученика от Р Молдова и Украйна;
  - ✓ Департамента за информация и усъвършенстване на учителите при СУ „Св. Климент Охридски“ за 86 преподаватели, 39 студенти и 43 ученика от Р Молдова и Украйна;
  - ✓ Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“ за 3 преподаватели и 40 студенти от Р Молдова.
- проведен е летен отдых в Национален детски комплекс /НДК/ с. Ястребино за 22 ученика от Р Сърбия, за 47 ученика от Украйна, за 40 ученика от Румъния и за 47 ученика от Р Молдова.
  - предоставена учебна и учебно-помощна литература за Р Молдова (2658 бр.), Украйна (1333 бр.), Р Сърбия (483 бр.), Р Македония (106 бр.) и Белгия (100 бр.).

5.4. Отчет на показателите за изпълнение на програмата

Програма № 5 „Образование на българите в чужбина“				
ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ				
Показатели за изпълнение	Целева стойност			
	Мерна единица	Бюджет 2014 г.	Уточнен план 2014	Отчет 31.12.2014 г.
Програмно финансиране на образователни проекти за обучение по български език и литература, история и география на България	Брой	190	191	191
Мониторинг на изпълнението на дейностите по Националната програма „Роден език и култура зад граница“	Брой	20	4	4
Мониторинг на изпълнението на дейностите в българските неделни училища в чужбина съгласно ПМС № 334 от 8 декември 2011 г.	Брой	20	10	10
Брой учебно-помощна литература и училищна документация за държавните български училища зад граница	Брой	260	262	262
Брой учебно-помощна литература, изпратена да задоволят нуждите както на училищата на българските общности зад граница, така и на българистиката в чужбина	Брой тома	1500	4 680	4 680
Брой учители, студенти и ученици от българските общности зад граница, за участие в квалификационни и езикови курсове за една учебна година	Брой	470 преподаватели, 500 ученика и студента	470 преподаватели, 500 ученика и студента	315 преподаватели, 512 ученика и студента
Брой изпратени преподаватели в средните училища на българските общности зад граница	Брой	25	25	25
Брой чуждестранни ученици и студенти от българската народност, посетили България за летен отдых	Брой	240	156	156

5.5. Отчет на разходите по програмата

Разходи по програмата (в лева)	Закон 2014 г.	Уточнен план	Отчет към 31 декември
I. Общо ведомствени разходи	2 936 160	2 536 995	2 208 857
от тях за:			
Персонал	885 810	885 810	832 567
Издръжка	2 050 350	1 641 505	1 360 081
Капиталови разходи	0	9 680	16 209
II. Администрирани разходни параграфи по бюджета	6 100 000	5 807 973	5 714 798
от тях за:			
Разходи за предоставени помощи за организации и дейности в чужбина	6100000	5 807 973	5 714 798
Общо разходи (I+II)	9 036 160	8 344 968	7 923 655
Численост на щатния персонал	53	53	48

Общият размер на отчетените разходи по програмата към 31.12.2014 г. е 7 923,7 хил. лв. Ведомствените разходи са в размер на 2 208,9 хил. лв. и включват разходите на МОН и държавните училища в чужбина за предоставяните продукти/услуги по програмата. Администрираните разходи са в размер на – 5 714, 8 хил. лв. и включват предоставеното финансиране по национална програма „Роден език и култура зад граница“ и по ПМС № 334 от 08.12.2011 г. за българските неделни училища в чужбина за организиране на обучение за българите, живеещи извън Република България.

6. Програма „Учене през целия живот”

Изпълнението на дейностите през отчетния период по програмата включва:

6.1. Разработване на политики за учене през целия живот

- с РМС № 12/10.01.2014г. е приета разработената Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014-2020 г. Разработен е План за действие за 2014 г. в изпълнение на Стратегията. Същият е приет с РМС № 187/03.04.2014 г.;
- изготвена е актуална оценка на изпълнение на предварителните условия за Европейските структурни и инвестиционни фондове 2014-2020;
- приет е Комуникационен рамков план за взаимодействие на заинтересованите страни при изпълнение на НСУЦЖ за периода 2014-2020 година;

- стартирала е подготовката на Плана за действие за 2015 г. в изпълнение на НСУЦЖ за периода 2014 – 2020 г.
- проведена е кръгла маса за популяризиране на „Европейската рамка за ИКТ“ с участието на преподаватели от средни и висши училища, ЦПО, браншови организации и работодатели;

6.2. Ограмотяване на възрастни

- Осигурени са условия за увеличаване участието на възрастни във формалната система за образование и обучение В тази връзка се запазват възможностите за включване в професионално образование и обучение на възрастни, без завършена степен на образование и без придобита професионална квалификация с утвърден държавен план-прием за учебната 2013/2014 г. както следва: - за придобиване на средно образование и втора и трета СПК са утвърдени 253 паралелки задочна и вечерна форма на обучение – с 19 паралелки повече в сравнение с предходната година;
- чрез проект „Нов шанс за успех“, схема за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG051PO001- 4.3-01. „Ограмотяване на възрастни“ в третия обучителен етап са включени 84 училища. Включени са 5 430 обучаеми, от които за успешно са завършили 3 324 лица, както следва:
  - ✓ 2374 обучаеми, включени в курсове за ограмотяване на възрастни, от които успешно завършили 1 841.
  - ✓ 1120 обучаеми, включени в курсове за усвояване на учебното съдържание, предвидено за V клас, от които успешно завършили 614.
  - ✓ 1305 обучаеми, включени в курсове за усвояване на учебното съдържание, предвидено за VI клас, от които успешно завършили 678.
  - ✓ 631 обучаеми, включени в курсове за усвояване на учебното съдържание, предвидено за VII клас, от които успешно завършили 191.
- разработен е и приложен в практиката цялостен модел за обучение на възрастни, който включва разработване на цялостна методология за провеждане на обучението (учебни планове, учебни програми, методически и учебни пакети), осъществяване на обучението, провеждане на тестове и сертифициране на постигнатите резултати.
- по проект № 374725-LLP-1-2012- 1 -BG-GRUNDTVIG-AL_AGENDA „BG – „BG – Изпълнение на Програмата на ЕС за учене на възрастни” е разработен проект на Модел за мониторинг на сектора за учене на възрастни; проведен е консултативен процес на национално и регионално равнище на управление за Модела за мониторинг на сектора за учене на възрастни чрез провеждане на 2 кръгли маси и електронна анкета;
- създадена е Национална информационна система в сектора за учене на възрастни и е проведено обучение за прилагане на модела и работа с електронния продукт на Системата (<http://lll.mon.bg/system/>).
- подготвена е учебна документация за обучение на служители от централната и областна администрация за извършване на мониторинг в сектора за учене на възрастни (2 броя учебни пакети по 9 броя теми). Разработено, отпечатано и

разпространено е Методическо ръководство за мониторинг в сектора за учене на възрастни и е организирано и проведено обучение на две групи служители от централната и областна администрация за извършване на мониторинг в сектора за учене на възрастни;

- организирана и проведена е Заключителна конференция на тема „Мобилизиране на заинтересованите страни за напредък в сектора за учене на възрастни“ (над 100 участника);
- разработено е предложение за определяне на националните приоритети през Втория етап (ноември 2014 – октомври 2015) от изпълнението на Европейската програма за учене на възрастни, изпратено за одобрение в Европейската комисия; Предвидено е изграждане на Национална мрежа за учене на възрастни, подобряване на инструментите за мониторинг и измерване на напредъка в сектора за учене на възрастни и популяризиране на значението на ученето за възрастни в България;
- разработена и одобрена от ЕК е Национална комуникационна стратегия за подкрепа на Електронната платформа за учене на възрастни в Европа (EPALE).

6.3. Лицензиране на центрове за професионално обучение и центрове за информиране и професионално ориентиране.

- издадени са 73 лицензи на ЦПО и 20 на ЦИПО; на 53 ЦПО са изменени лицензиите за добавяне на нови професии и специалности;
- извършени са общо 80 проверки в ЦПО на територията на страната. С оглед избягване на повторно допускане на констатираните нарушения, на ЦПО са направени препоръки и им е оказана експертна помощ;
- НАПОО стартира изпълнението на проект по ОПАК „Надграждане на информационната система на НАПОО и осигуряване на оперативна съвместимост с цел ускоряване и оптимизиране на процесите по обслужване на бизнеса и гражданите“;
- НАПОО продължи да работи върху усъвършенстването на концептуалния модел за разработване на Секторна квалификационна рамка (СКР), като целта е повишаване на информираността на гражданите за ползите от СКР.
- разработено е задание и параметри за оценка на качеството на обучението в лицензираните ЦПО по професии от професионално направление „Хотелиерство, ресторантьорство и кетъринг“. НАПОО в сътрудничество с Центъра за контрол и оценка на качеството на училищното образование са подготвили задание и критерии за обхвата на проучване на тема „Изследване на професионалните компетентности на обучаваните в ЦПО по професии в професионално направление „Хотелиерство, ресторантьорство и кетъринг“ от СППОО, което е обсъдено и одобрено от Експертната комисия по „Туризм“.

6.4. "Еразъм+"

- с новата Програма „Еразъм+“ се акцентира върху добавената стойност за ЕС и системното въздействие. Подкрепени са три вида дейности - Образователна мобилност за гражданите в ЕС и извън него; Стратегически партньорства и

Подкрепа за образователните политики. Осигурена е информираност за кандидатстване, изпълнение и отчитане на проекти;

- създадени са условия за насърчаване и увеличаване на партньорствата между всички форми на образование и обучение, от една страна, и пазара на труда, от друга, с цел преодоляване на актуалните предизвикателства: високото ниво на безработица, ранното напускане на училище и липсата на висококвалифицирана работна ръка;
- осигурен е качествен и финансов контрол по изпълнението на проекти;
- чрез съпътстващите дейности и инициативи: "Europass", "Euroguidance", "eTwinning", "Eurydice" и „Eurodesk” се подпомага изпълнението на Програма "Еразъм+" и се допринася за осъществяването на приоритетите в европейски стратегически документи като Европа 2020, Образование и обучение 2020 (ЕО 2020) и Европейска младежка стратегия (2010-2018);
- осигурена е информация и консултации по инициативите и дейностите "Europass", "Euroguidance", "eTwinning", "Eurydice" и „Eurodesk”;
- проведени са обучения за работа с информационни продукти на посочените инициативи;
- организирани са информационни семинари и обучение за всички заинтересовани страни;
- развиват се мрежи от външни експерти по направления като "Реформа в професионалното образование и обучение", "Кариерно ориентиране", "ИКТ в образованието", които подпомагат образователната система;
- организирани са тематични конкурси и са изготвени специализирани публикации.

6.5. Отчет на показателите за изпълнение на програмата

Програма № 6 „Учене през целия живот“				
ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ				
Показатели за изпълнение	Целева стойност			
	Мерна единица	Бюджет 2014 г.	Уточнен план 2014	Отчет 31.12.2014 г.
Включени лица в обучение за ограмотяване на възрастни	брой	100	5 430	5 430
Разработени ДООИ	брой	15	15	20
Проверки на ЦПО и ЦИПО	брой	30	80	80
Поддържане на ИС на НАПОО	брой	1	1	1
Разширяване на ИС - модули, регистри и др.	брой	2	2	x
Методически разработки - единици резултати от ученето, секторни квалификационни рамки, външна оценка на качеството и др.	брой	3	3	6
Информационна дейност на НАПОО - изграждане и поддръжка на сайт, бюлетин, печатни материали и др.	брой	3	3	3

6.6. Отчет на разходите по програмата

Разходи по програмата (в лева)	Закон 2014 г.	Уточнен план	Отчет към 31 декември
I. Общо ведомствени разходи	3 982 455	2 575 097	2 400 387
от тях за:			
Персонал	2 467 255	1 834 843	1 797 821
Издръжка	1 515 200	685 414	549 432
Капиталови разходи		54 840	53 134
II. Администрирани разходни параграфи по бюджета	14 170 000	20 000	6 810
от тях за:			
Издръжка	10 020 000	20 000	6 810
Субсидии за нефинансови предприятия	2 850 000	0	
Субсидии за организации с нестопанска цел	1 300 000	0	
Общо разходи (I+II)	18 152 455	2 595 097	2 407 197
Численост на щатния персонал	100	110	108

Общият размер на отчетените разходи по програмата към 31.12.2014 г. е 2 407,2 хил. лв. Ведомствените разходи са в размер на 2 400, 4 хил. лв. и включват разходите на министерството и ВРБ по предоставяните продукти/услуги. Администрираните разходи по програмата в размер на 6, 8 хил. лв. представляват разходи за национални визити по програма „Учене през целия живот”.

7. Програма „Подобряване на достъпа и повишаване на качеството във висшето образование”

Изпълнението на дейностите през отчетния период по програмата включва:

7.1. Разработване и изпълнение на политики в областта на висшето образование и актуализиране и усъвършенстване на нормативната уредба, регулираща системата на висшето образование, в съответствие с европейското законодателство и европейските и световни измерения и тенденции в областта на висшето образование

- разработени са и са приети следните актове на Министерския съвет, регулиращи мрежата на висшите училища и структурата на държавните висши училища:
  - ✓ изготвен и съгласуван е проект на Наредба за държавните изисквания за придобиване на висше образование на ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ по

специалности от регулираните професии от професионално направление 5.5 Транспорт, авиация и корабоплаване;

✓ изготвено е и съгласувано изменение и допълнение на Тарифа № 4 за таксите, които се събират в системата на МВР по Закона за държавните такси. Изменението е прието с ПМС № 264 от 29.08.2014 г.;

✓ ПМС № 103/08.05.2014 г. за откриване на Институт за изследване и развитие на лидерството в информационна среда в структурата на Университета по библиотекознание и информационни технологии – София;

✓ ПМС № 274/08.05.2014 г. за предложение до Народното събрание за откриване на факултет „Обществено здраве и здравни грижи“ в структурата на Университета „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас. Решение на Народното събрание от 27.06.2014 г. за откриване на факултет „Обществено здраве и здравни грижи“ в структурата на Университета „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас;

✓ ПМС № 293/13.05.2014 г. за броя на приеманите студенти и докторанти във висшите училища на Р България през 2014/2015 г. За прием в държавните висши училища са утвърдени 58 515 места за прием на студенти. За частните висши училища са утвърдени 15 219 места. Утвърдени са общо 1 758 места за редовна и 665 места за задочна докторантура, разпределени, както следва: за държавните висши училища – 1 473 места за редовна и 542 места за задочна докторантура, за частните висши училища – 45 места за редовна и 24 за задочна докторантура и за научните организации – 240 места за редовна и 99 за задочна докторантура, в т.ч. за БАН – 130 за редовна и 50 за задочна докторантура. С ПМС № 293/13.05.2014 г. са утвърдени 550 места за прием на студенти – чуждестранни граждани от българска народност и граждани на Република Македония. За прием по ПМС 103/1993 г. са утвърдени 12 места за редовна докторантура;

- Изготвени са и съгласувани актове, регулиращи мрежата на висшите училища и структурата на държавните висши училища:

✓ Проект на решение на МС за предложение до НС за преобразуване на частното висше училище – колеж с название „Международен колеж“ – Албена, със седалище курортен комплекс Албена в специализирано частно Висше училище по мениджмънт – Варна;

✓ Проект на решение на МС за предложение до НС за преобразуване на частното висше училище – самостоятелен колеж с наименование „Европейски колеж по икономика и управление“ и седалище Пловдив в специализирано частно Европейско висше училище по икономика и мениджмънт – Пловдив;

✓ Проект на решение на МС за предложение до НС за преобразуване на държавното висше училище – самостоятелен колеж с наименование „Колеж по телекомуникации и пощи“ и седалище София в специализирано държавно Висше училище по телекомуникации и пощи – София;

✓ Проект на решение на МС за предложение до НС за преобразуване на частното висше училище – самостоятелен колеж с наименование „Колеж по икономика и администрация“ и седалище Пловдив в специализирано частно Висше училище по сигурност и икономика – Пловдив;

✓ Проект на постановление на МС за преобразуване на „Техническият колеж“ в структурата на Югозападния университет „Неофит Рилски“ - Благоевград в „Технически факултет“.

- извършени са проверки в Техническият университет – Габрово и Минно-геоложкия университет „Свети Иван Рилски“ – София;
- организирани са дейностите, свързани с осигуряване на холограмни стикери в дипломите за завършена образователно-квалификационна степен на висше образование. През 2014 г. са отпечатани 66 008 холограмни стикери за дипломи за висше образование;
- извършени са дейностите по поддръжката на Регистър на завършилите студенти;
- извършена е проверка на подадените от висшите училища данни за броя на студентите, съгласно държавния план прием за учебната 2012/2013 г. за регистъра на МОН;
- събрани са и обобщени предложенията на държавните висши училища за таксите за кандидатстване и обучение за учебната 2014/2015 г. Изготвено и прието е ПМС № 109/10.05.2014 г. за утвърждаване на таксите за кандидатстване и за обучение в държавните висши училища за учебната 2014/2015 година;
- реализирани са дейности, свързани с планирането на субсидията за ДВУ по елементи за 2015 г.;
- текущо се изпълняват определените със ЗДБРБ за 2014 г. трансфери за ДВУ;
- с ПМС № 25/14.02.2014 г. за одобряване на средства от резерва по чл. 1, ал. 2, раздел II, т. 4.1.2 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2014 г. е изменено ПМС № 121 от 2012 г. за определяне на субсидията за издръжка на обучението в държавните висши училища в зависимост от комплексна оценка за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда и е изменено и допълнено ПМС № 162 от 2001 г. за определяне на диференцирани нормативи за издръжка на обучението за един студент по професионални направления С ПМС №25/2014 г. са предоставени допълнителни трансфери за 2014 г. в размер на 21, 4 млн.лв., за увеличаване на субсидията за издръжка на обучението в зависимост от комплексна оценка за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда и за увеличаване на диференцираните нормативи за издръжка на обучението в приоритетни професионални направления.
- изготвен е анализ на обществените потребности от специалисти с висше образование. Също така е направено е проучване на трудовия пазар за броя на безработните специалисти с висше образование и броя на свободните работни места, както и тенденцията за развитие на пазара на труда. Установено е взаимодействие с държавните висши училища по отношение възможностите за обучение по професионални направления. Събрани са и са анализирани данни за броя на студентите по професионални направления, специалности и форми на обучение;
- анализирана е информацията, свързана с капацитета на висшите училища за обучение на студенти по съответните професионални направления;

- въз основа на събрана и обобщена информация от висшите училища, Националната агенция за оценяване и акредитация и Центъра за информационно осигуряване на образованието, е направен анализ на изпълнението на приема във висшите училища и научните организации за учебната 2014-2015 година;
- в изпълнение на РМС № 293/2014 г. са приети 61 785 студенти, в т.ч. 52 734 в държавните и 9 369 в частните висши училища; в държавните висши училища, по реда на чл. 21 от ЗВО, са приети общо 18 326 студенти; общият брой на чуждестранните граждани, приети за обучение в 33 висши училища, е 925, от които 550 в държавните и 375 в частните висши училища. През учебната 2014-2015 година по всички основания за прием са приети общо 80 874 студенти. В сравнение с предходната учебна година общият брой на приетите студенти е намалял с 2 514 броя. Приемът в частните висши училища е спаднал с 1 902 броя, а в държавните висши училища с 612 броя.

7.2. Оценяване и поддържане на качеството на висшето образование

- рейтинговата системата дава възможност висшите училища да бъдат сравнявани на базата на 49 индикатора, които измерват различни аспекти на учебния процес и научната дейност, удовлетвореността на студентите от учебната среда и социално-битовите и административни услуги, престижа, връзките с пазара на труда и реализацията на завършилите;
- организирани и проведени са контролни дейности, свързани с качеството на обучение във висшите училища. Постоянната комисия по следакредитационно наблюдение и контрол е осъществила анализ и контрол по План-график приет на заседание на Акредитационния съвет – Протокол № 2 от 30.01.2014 г.;
- НАОА е взела решения по оценяване на проекти, от които 2 проекта за преобразуване на висше училище; 3 проекта за преобразуване и откриване на основни звена; 3 проекта за откриване на специалност от регулираните професии и 12 проекта за откриване на професионални направления;
- по време на процедурите за институционална акредитация и програмна акредитация се е осъществило оценяването на предлаганите области на висшето образование и на професионалните направления, ефективността, с която висшите училища контролират, поддържат и повишават качеството на обучение;
- по време на процедурата за програмна акредитация на професионално направление, в основно звено и/или филиал на висшето училище, на специалност от регулираните професии или на докторска програма се е извършило и оценяване на качеството на предлаганото образование във висшето училище и научна организация, като се изисква отговор за изпълнението на съответните акредитационни критерии;
- НАОА публикува на обновения си сайт доклади: за институционална и програмна акредитация и обобщаващи доклади с анализи и сравнимост на резултатите от програмната акредитация на професионалните направления по висши училища. поддържа се логистичен продукт на НАОА - Национална листа на хабилитираните лица.

- НАОА поддържа електронен регистър на всички експерти, които имат нужния опит, квалификация и желание да участват в процедури по оценяване и акредитация. Регистрацията на хабилитираните лица подпомага формирането на експертните групи по процедури на агенцията на адрес <http://www.neaa.government.bg/>.

7.3. Акредитация (институционална и програмна) и следакредитационно наблюдение и контрол

- извършена е проверка на качеството на обучение на студентите във всички предлагани форми на обучение по образователно-квалификационни степени и по образователната и научна степен “доктор” и изменение на капацитета на ВУ;
- НАОА е взела решения по процедури за програмна акредитация на професионално направление - 114; за програмна акредитация на специалности от регулираните професии – 16; за програмна акредитация на образователната и научна степен “доктор” за 365 докторски програми и за изменение на капацитета на висши училища и професионални направления - 24.
- в ход са 69 процедури за програмна акредитация на професионално направление, 16 за програмна акредитация на специалности от регулираните професии и на специалности от регулираните професии, 9 за оценяване на проекти и 268 за програмна акредитация на образователната и научна степен “доктор”;
- поддържа се информационната система с данни за акредитираните висши училища, техни основни звена, филиали, професионални направления и специалности от регулираните професии, както и на акредитираните докторски програми във висшите училища и организациите по чл.47 от ЗВО;
- изготвен е анализ на получените от висшите училища отчети за отстраняване на нарушенията и оценка на ефективността от прилаганите мерки;
- в НАОА за периода се осъществяват процедури, свързани с контрол по изпълнение на дадените от Акредитационния съвет или Постоянните комисии по области на висшето образование препоръки: 5 за институционална акредитация и 59 за програмна акредитация на професионалните направления и на специалности от регулираните професии;
- в САНК е приключила 1 процедура за установяване на съответствие/несъответствие между обучаваните студенти и капацитета на 51 висши училища, определен с решение на НАОА.
- извършен е текущ анализ на получаваните доклади и констативни протоколи от извършвани проверки по чл. 10, ал. 2, т. 7 от Закона за висшето образование и изработване на график със сроковете за отстраняване на нарушенията. Създадена е база данни за експерти, които ще участват в експертни групи за следакредитационно наблюдение и контрол.

7.4. Академично и професионално признаване на образователни документи

- издадени 9 410 удостоверения APOSTILLE на образователни и удостоверителни документи, издавани от институциите в системата на народната просвета; издадени са 23 364 удостоверения APOSTILLE на образователни и удостоверителни документи, издавани от висшите училища в Република България и 349

- удостоверения APOSTILLE на образователни и удостоверявателни документи, издавани от Министерството на образованието и науката и неговите звена;
- извършени са 159 проверки на автентичността на образователни документи;
  - организирана е процедура от НАЦИД по признаване на придобитото висше образование в чуждестранни висши училища с цел улесняване на достъпа до пазара на труда, както и за други цели, когато заявителят има правен интерес;
  - предоставяна е административната услуга по издаване на удостоверения за придобита професионална квалификация на територията на Р България по нерегулирани професии съгласно чл. 3, ал. 2 от Наредбата за условията и реда за издаване на удостоверения, свързани с придобита професионална квалификация на територията на Р България, необходими за достъп или за упражняване на регулирана професия на територията на друга държава членка;
  - предоставяна е административната услуга за проверка на академичен статут на чуждестранни висши училища, за проверка на автентичността на дипломи и документи за висше образование от чуждестранни висши училища и изготвяне на препоръка за признаване на висше образование, придобито в чуждестранни висши училища;
  - актуализирана и обновена е базата данни на висшето образование от ЦИОО.

7.5. Отчет на показателите за изпълнение на програмата

Програма № 7 „Подобряване на достъпа и повишаване на качеството във висшето образование“				
ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ				
Показатели за изпълнение	Целева стойност			
	<i>Мерна единица</i>	<i>Бюджет 2014 г.</i>	<i>Уточнен план 2014</i>	<i>Отчет 31.12.2014 г.</i>
*Брой разработени проекти на нормативни актове	Брой	6	10	10
*Брой извършени проверки по реда на ЗВО	Брой	4	2	2
*Брой оценени проекти за промяна на мрежата и структурата на висшите училища	Брой	4	8	8
*Утвърден брой студенти в държавните (вкл. военните) висши училища по Решение на МС	Брой	56 943	59 065	59 065
*Утвърден брой студенти в частните висши училища по Решение на МС	Брой	15 087	15 219	15 219
*Утвърден брой докторанти в държавните (вкл. военните) висши училища по Решение на МС	Брой	1940	2 027	2 027
*Утвърден брой докторанти в частните висши училища по Решение на МС	Брой	127	69	69
*Утвърден брой докторанти в научните организации по Решение на МС	Брой	325	339	339
* Издаване на удостоверение APOSTILLE на образователни и удостоверявателни документи, издавани от институциите в системата на народната просвета	Брой	8 000	9 410	9 410
* Издаване на удостоверение APOSTILLE на образователни и удостоверявателни документи, издавани от висшите училища в Р България	Брой	10 000	23 364	23 364
* Издаване на удостоверение APOSTILLE на образователни и удостоверявателни документи, издавани от МОН и неговите звена	Брой	80	349	349
*Проверка автентичността на образователни документи	Брой	100	159	159

7.6. Отчет на разходите по програмата

Разходи по програмата (в лева)	Закон 2014 г.	Уточнен план	Отчет към 31 декември
I. Общо ведомствени разходи	3 341 890	7 186 710	7 009 064
от тях за:			
Персонал	1 911 890	1 907 890	1 802 682
Издръжка	1 430 000	942 620	870 296
Капиталови разходи		4 336 200	4 336 086
II. Администрирани разходни параграфи по бюджета	0	1 180	1 174
от тях за:			
Членски внос		1 180	1 174
Общо разходи (I+II)	3 341 890	7 187 890	7 010 238
Численост на щатния персонал	76	76	78

Общият размер на отчетените разходи по програмата към 31.12.2014 г. е 7 010,3 хил. лв. Ведомствените разходи са в размер на 7 009, 1 хил. лв. включват разходите на Министерството и ВРБ за предоставяните продукти/услуги по програмата. Администрираните разходи са в размер 1, 2 хил. лв. и представляват платения членски внос за ENQA (European Association for Quality Assurance in Higher Education).

8. Програма „Студентско подпомагане”

Изпълнението на дейностите през отчетния период по програмата включва:

8.1. Разработване на политика за студентско подпомагане (ДВУ)

- с ПМС № 46/06.03.2014 г. за допълнение на Постановление № 90 на Министерския съвет от 2000 г. за условията и реда за предоставяне на стипендии на студентите, докторантите и специализантите от държавните висши училища и научни организации се определя условията и редът за получаване на стипендии от студенти със значими постижения в научноизследователската, спортната или художественотворческата дейности;
- методически се подпомагат висши училища и студентски съвети по въпроси с планирането и разпределението на стипендиите, субсидирани от държавния бюджет и предоставяни по реда и при условията на ПМС 90/2000 г.;
- извършена е проверка в студентски общежития и столове, управлявани от Медицинския университет – Плевен, Техническият университет – Варна,

Икономическия университет – Варна, Медицинския университет „Проф. Параскев Стоянов“ – Варна, Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Техническият университет – София, Националната музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“ – София, Националната спортна академия „Васил Левски“ – София, Националната академия за театрално и филмово изкуство „Кръстьо Сарафов“, както и от „Студентски столове и общежития“ ЕАД. Успоредно с това е проверена софтуерната система за управление на студентски общежития ORAK R5 HOTEL, версия Общежития.

- чрез Националния студентски дом са организирани дейности и събития самостоятелно и в условията на активно съвместно сътрудничество със студентски организации и формации; В НСД функционират 11 постоянни центъра и репетира от десетилетия и двата творчески състава, ползващи се с високо международно и национално признание - Академичният хор „Ангел Манолов“ и Академичният фолклорен ансамбъл.

8.2. Субсидиране на студентски столове, общежития и квартири (ДВУ)

- направен е анализ и са планирани показателите за предоставяне на субсидии за студентските общежития и столове за 2015 година, както и показателите за предоставяне на субсидии за свободно наета квартира за 2015 година;
- създадена е единна уеб-базирана система, която позволява оторизиран достъп както до обобщени справки за настанените, така и до схемите на общежитията, като е възстановена връзката между информационната система и Регистъра на действащите и прекъснали студенти и докторанти;
- събрана е информация за реализираните леглодни и хранодни и усвояването на държавната субсидия в студентските столове и общежития на висшите училища за 2014 г. и е направен сравнителен анализ на изпълнението на натуралните показатели (леглодни и хранодни) от висшите училища за последните три години;
- проведена е среща с представители на висшите училища, управляващи студентски общежития и столове, на която е представен подобреният софтуера;
- предоставени са средства за квартирни помощи на ИУ – Варна.

8.3. Студентски стипендии (ДВУ)

- извършено е планиране на показателите за предоставяне на стипендии по реда на ПМС № 90/2000 г. за условията и реда за предоставяне на стипендии на студентите, докторантите и специализантите от държавните висши училища и научни организации за 2015 година;
- събрана е информация и е изготвен анализ за броя на стипендиантите за летния семестър на учебната 2013/2014 г. и зимния семестър на учебната 2014-2015 година в държавните висши училища;
- за зимния семестър на учебната 2013/2014 година висшите училища са предоставили стипендии със средства от държавния бюджет на 18 775 български студенти или 12,1 на сто от студентите в редовна форма на обучение. Предоставени са стипендии на 1 106 чуждестранните студенти-стипендианти, приети за обучение по актове на МС и по междууправителствени спогодби; на 2 262 български докторанти-стипендианти;

- на 20 чуждестранни докторанти-стипендианти, обучаващи се по актове на МС и по междуправителствени спогодби; на 9 чуждестранни специализанти-стипендианти.;
- за летния семестър на учебната 2013/2014 година висшите училища са предоставили стипендии със средства от държавния бюджет на 20 590 или 15 на сто от студентите в редовна форма на обучение. Предоставени са стипендии на 1 008 чуждестранни студенти-стипендианти, приети за обучение по актове на МС и по междуправителствени спогодби, на 2 555 български докторанти-стипендианти, на 26 чуждестранни докторанти-стипендианти, обучаващи се по актове на МС и по междуправителствени спогодби, на 19 чуждестранни специализанти-стипендианти.
  - през 2014 година продължи предоставянето на стипендии за успех и специални стипендии по проект „Студентски стипендии” в рамките на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2007 – 2013 г.”. За учебната 2013-2014 година са изплатени 29 108 760 лв. за стипендии за успех на 49 069 студента и 2 952 800 лв. за 14 764 специални стипендии на 8 035 студента. От 08.12.2014 г. започна кампанията за кандидатстване за стипендии за зимния семестър на учебната 2014-2015 година;

8.4. Кредитиране на студенти и докторанти (ДВУ и ЧВУ)

- С Решение № 82 от 14.02.2014 г. на Министерския съвет е издадена държавна гаранция по Закона за кредитиране на студенти и докторанти за 2014 г. в размер до 40 млн. лв. Изготвено е и прието Решение № 320 от 20.05.2014 г. на Министерския съвет за одобряване на държавните гаранции по ЗКСД в общ размер до 50 млн. лв. за бюджетната 2015 година;
- Изготвена е и публикувана Покана към банките за сключване на типов договор за кредитиране на студенти и докторанти в ДВ, бр. 35 от 22.04.2014 г. Сключени са споразумения за издаване на държавна гаранция за 2014 г. между министъра на образованието и науката и банките, подписали типов договор за кредитиране на студенти и докторанти;
- Проведена е среща на Националния съвет за кредитиране на студентите и докторантите, на която са представени анализ и оценка на действащата програма за студентско кредитиране и проект за бюджетната рамка на системата за студентско кредитиране за 2015 г. На заседанието беше взето решение да се подготви проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за кредитиране на студенти и докторанти;
- Изготвен и представен е в Министерския съвет „Анализ на резултатите от прилагането на системата за кредитиране на студентите и докторантите за 2010-2013 година“, в изпълнение на изискванията на чл. 8, ал. 2, т. 6 от ЗКСД;
- Прието е РМС № 471/04.07.2014 г. за одобряване на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за кредитиране на студенти и докторанти. Законопроектът беше внесен в Народното събрание за разглеждане и приемане.
- Методически се подпомагат банките, висшите училища и научните организации; поддържа се актуална информация в рубриката „Студентско кредитиране”, достъпна от електронната страница на Министерството на образованието и науката;
- Сключени са 2 474 броя договори за кредити на студенти и докторанти по ЗКСД.

8.5. Подпомагане на проекти на висшите училища за спортуване на студентите и докторантите

- създадена е организация за изготвяне и представяне на проекти от висшите училища за финансиране на дейности, свързани с физическото възпитание и спорта на студентите по реда на ПМС № 129/2000 г. през 2014 година;
- извършен е контрол на получените проекти от висшите училища за спазване на критериите за разработване на проекти за подпомагане на физическото възпитание и спорта във висшите училища и е изготвено предложение за финансирането на проектите за 2014 година.

8.6. Отчет на показателите за изпълнение на програмата

Програма № 8 „Студентско подпомагане“				
ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ				
Показатели за изпълнение	Целева стойност			
	Мерна единица	Бюджет 2014 г.	Уточнен план 2014	Отчет 31.12.2014 г.
*Субсидирани леглодни в студентски общежития, управлявани от държавни висши училища	Брой в хиляди	11 000	11 000	10 633
*Субсидирани хранодни в студентски столове, управлявани от държавни висши училища	Брой в хиляди	1 900	1 900	1 758
*Студенти, получаващи месечна парична помощ при ползване на свободно наета квартира по чл. 19а, ал. 1 от Наредбата за ползване на студентските общежития и столове	Брой	2 500	2 500	1 759
*Средно приравнен брой български студенти – стипендианти	Брой	22 000	22 000	20 682
*Чуждестранни студенти – стипендианти	Брой	1500	1500	1025
*Български и чуждестранни докторанти и специализанти – стипендианти	Брой	2300	2300	2 450
* Завършващи редовни докторанти с еднократна стипендия по 1000 лв.	Брой	160	160	149
* Студенти – обект на подпомагане по реда на ПМС № 129/2000 г.	Брой	190 000	171 238	171 238

8.7. Отчет на разходите по програмата

Разходи по програмата (в лева)	Закон 2014 г.	Уточнен план	Отчет към 31 декември
I. Общо ведомствени разходи	871 100	1 077 201	980 858
от тях за:			
Персонал	486 420	473 034	416 171
Издръжка	384 680	600 567	559 584
Капиталови разходи		3 600	5 103
II. Администрирани разходни параграфи по бюджета	8 122 480	7 002 839	6 906 343
от тях за:			
Издръжка	1 760 600	837 214	837 131
Лихви		5 840	181
Субсидии за нефинансови предприятия	6 361 880	6 159 785	6 069 031
Общо разходи (I+II)	8 993 580	8 080 040	7 887 201
Численост на щатния персонал	25	25	25

Общият размер на отчетените разходи по програмата към 31.12.2014 г. е 7 887, 2 хил. лв. Ведомствените разходи са в размер на 980, 9 хил. лв. и включват разходите на МОН и ВРБ за изброените по-горе продукти/услуги. Администрираните разходи са в размер на 6 906, 3 хил. лв. и включват изплатената премия на банките за добро управление по Закона за кредитиране на студенти и докторанти, платените лихви по кредити по ЗКСД в случаите на раждане/осиновяване на второ или следващо дете или при настъпване на смърт на кредитополучателя или трайна нетрудоспособност и предоставената субсидия за студентски столове и студентски общежития на „Студентски столове и общежития” ЕАД, гр.София, в изпълнение на чл. 12, ал. 2 от ПМС № 3/2014 г. за изпълнение на държавния бюджет на Република България за 2014 г.

9. Програма „Международен образователен обмен”

Изпълнението на дейностите през отчетния период по програмата включва:

9.1. Развитие на международния академичен обмен

- подготвени са нови, актуализирани са действащи и се изпълняват международни, междуправителствени и междуведомствени програми, споразумения, спогодби, протоколи и др. в областта на образованието;

- осъществен е обмен на студенти (частичен и пълен курс на обучение, участие в летни езикови курсове и семинари), преподаватели и изследователи за обмяна на опит и специализация, съгласно двустранни договори;
- организирана е процедурата по приемане за обучение на чуждестранни студенти, специализанти и докторанти;
- реализирано е участието на Р България в Програма СЕЕРУС III - 209 души изходящи мобилности и 214 души входящи мобилности;
- от 2014 г. в качеството си на програмен оператор по програма BG09 „Фонд за стипендии на ЕИП“ по Финансовия механизъм на ЕИП министерството насочи своите усилия към реализиране на процеса на избор на външни оценители, обявяване на първа покана за участие по мярка „Проекти за мобилност във висшето образование и науката“ за академична 2013–2014 г. и провеждане на процеса на оценка, включващ оценка на административната допустимост, оценка на качеството и конкурсна оценителна комисия. В резултат на подбора по двете покани са класирани общо 52 кандидати за стипендии. Сключени са 30 броя договори с бенефициенти - физически лица за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за осъществяване на индивидуална мобилност. По Фонда за двустранни взаимоотношения на програмата бяха подкрепени 7 висши училища за участие в контактен семинар, който се проведе на 3-4 февруари 2014 в Осло. Подкрепата по тази дейност позволи на горепосочените български висши училища да установят преки контакти с възможните партньорски институции от страните-донори и да се положат основите за ползотворно бъдещо сътрудничество по трите мерки на програмата. През отчетния период за осигуряване на информация и публичност на изпълнението на програмата са проведени 6 регионални информационни семинара – в София, в Стара Загора, в Русе и Варна с 240 участници;

9.2. Издръжка на българските лекторати в чужбина

- в изпълнение на международните договорености в областта на образованието и науката, МОН поддържа, администрира и финансира 37 лектората по български език, литература и култура в чуждестранни университети в 20 държави. През отчетния период са разкрити 3 нови лектората – в Атина, Комотини и Венеция;
- организирани и проведени са 2 конкурса за избор на лектори за висшите училища в чужбина, в които се преподава български език, литература и култура; подготвени са командировъчните заповеди на лекторите, чийто мандат се удължава, както и на новоизбраните от Комисията по лекторатите;
- двукратно е извършен контрол и анализ на годишната заетост на преподавателите (летен и зимен семестър) и е изготвен анализ за състоянието на българистиката;
- за повишаването на ефикасността на преподаването на български език, литература и култура зад граница е закупена учебна и художествена литература за лекторатите;
- организирана е междуведомствена среща между служители на МОН и съответните висши училища и институти по българистика с представители на академичната общност, на която са дискутирани проблемите и възможните решения на българистиката зад граница;

9.3. Организиране на летни езикови курсове за чуждестранни българи

- В изпълнение на международните двустранни договорености (спогодби, програми и споразумения) в областта на образованието и науката е извършена координация по подготовката на провеждането на ежегодните Международни летни езикови семинари по български език и култура за чуждестранни българи и слависти на Софийския университет „Св. Климент Охридски” и Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий” в периода юли – август;
- Получени са над 250 заявки за участие в летните семинари, разгледани са и одобрени 160 кандидатури за участие в двата летни семинара.

9.4. Изпълнение на ангажиментите за функционирането на Тараклийския държавен университет

- Командировани са трима преподаватели в университета;
- Осъществен е контрол и анализ на годишната заетост на преподавателите;

9.5. Участие в заседания на органите на ЕС (комитет по Програма УЦЖ, Комитет по образование и др.), Съвета на Европа, ЮНЕСКО и други международни организации.

- организирани и проведени са конкурси за обучение на преподаватели, в изпълнение на работните програми на международни хуманитарни организации в Европа – програма „Песталоци” на Съвета на Европа, Европейски център за съвременни езици – Грац, Център „Север-Юг“ на Съвета на Европа, Център „Вергеланд“ на Съвета на Европа. Разпространена е информация за онлайн курс за самостоятелно обучение по Програма „Песталоци“; одобрените образователни професионалисти са преминали краткосрочно международно обучение за допълнителна квалификация;
- реализирано е участие в проекти в областта на интеркултурното образование, гражданското образование и образованието по права на човека, образование за устойчиво развитие; образование за мир и ненасилие, по линия на ЮНЕСКО;
- реализирано е участие в управителните комитети на Съвета на Европа;
- изготвени са и одобрени позиции и е реализирано участие в заседания на Съвета по образование, младежта, култура и спорт на ЕС, комитети и работни групи към Съвета и към ЕК. Изпълняват се и ангажиментите на МОН във връзка с участие в дейностите на Съвета по европейските въпроси, вкл. РГ 16 „Образование, взаимно признаване на професионални квалификации и научни изследвания“, РГ 13 „Социална политика и заетост“ и др.;
- проведено е Председателството на Управителния съвет на Европейските училища и е организирана в София редовната среща на Управителния съвет на Европейските училища с участието на 130 участници от различните европейски страни;
- взети са участия: в заседания на работните групи към ЕК: „Трансверсални умения“, „Дигитално и онлайн обучение“, „Чуждият език и заетостта” и „Работна група на високо ниво за образование и обучение“, „Работна група за кредитната система“ и „Работна група ЕТ 2020 по професионално образование и обучение“; в конференция на високо ниво „За по-качествено образование“ под австрийското председателство на Съвета на Европа;

- участие на 22 учители и преподаватели от висшите училища в първия семинар за българи, посветен на историята на Холокоста и антисемитизма, организиран от Яд Вашем, Йерусалим на 5-12 септември 2014 г.

9.6. Участие в международни инициативи в областта на професионалното образование и обучение и заседания на европейски мрежи (Европейската мрежа за осигуряване на качеството в ПОО, Европейската мрежа за създаване и развитие на европейска система за трансфер на кредити в ПОО, Европейската мрежа за развитие на политиката в областта на ориентирането през целия живот).

- представители на НАПОО са взели участие в заседанията на Консултативния съвет за професионално обучение към ЕК, Експертната група за Европейската квалификационна рамка – Валидиране, „Европейската мрежа за осигуряване на качеството в ПОО“, „Европейската мрежа за създаване и развитие на европейска система за трансфер на кредити в ПОО“, „Европейската мрежа за развитие на политиката в областта на ориентирането през целия живот“, „Европейската мрежа за развитие на политиката по валидиране на неформално и самостоятелно учене и Консултативна комисия по ЕКР към ЕК“. Популяризиран са резултатите от дейностите на мрежите на интернетстраницата на агенцията;
- организирани и проведени са три семинара и кръгла маса за популяризиране на ползите от прилагането на европейската кредитна система (ECVET). На кръглата маса на тема: „Секторни квалификационни рамки и Европейската кредитна система в ПОО (ECVET)“ са взели участие специалисти от ИКТ сектора – експерти, директори, преподаватели от средни и висши училища, ЦПО, представители на бизнеса– обхванати са 200 участника.; за популяризиране на ползите от прилагането на ECVET на национално ниво са подготвени статии за в-к „Аз Буки“ и за сп. „Професионално образование“;
- НАПОО е организатор на 2 конференции като координатор по REFERNET – през юни и през декември 2014 г. за представяне на развитието на политиките в професионалното образование и обучение в страната за изминалата година. На първата конференция бе представен Националният доклад за развитие на политиките във връзка с краткосрочните цели на Комюникето от Брюж, а фокусът на втората конференция бе Докладът за развитието на политиките в професионалното образование и обучение през 2014 г.

9.7. Отчет на показателите за изпълнение на програмата

Програма № 9 „Международен образователен обмен“				
ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ				
Показатели за изпълнение	Целева стойност			
	<i>Мерна единица</i>	<i>Бюджет 2014 г.</i>	<i>Уточнен план 2014</i>	<i>Отчет 31.12.2014 г.</i>
* Брой организирани образователно-научни делегации и учени за обмяна на опит съгласно	брой	6	6	6

двустранни договори				
* Брой организирани семинари, конференции, конкурси и участия в заседания на работни групи и комитети	брой	35	20	20
* Брой приети за обучение чуждестранни студенти, докторанти и специализанти по програмите за обмен	брой	405	423	423
* Брой организирани семинари, конференции, свързани с прилагането на Препоръката на Европейския парламент и на Съвета за Европейска квалификационна рамка за учене през целия живот	брой	2	3	3
* Брой организирани специализации, квалификационни курсове, докторантури /за експерти и просветни кадри, учени/	брой	70	55	55
* Брой действащи български лекторати в чужбина	брой	33	37	37
* Брой чуждестранни българисти, посещаващи летни езикови курсове годишно	брой	185	160	160

9.8. Отчет на разходите по програмата

Разходи по програмата (в лева)	Закон 2014 г.	Уточнен план	Отчет към 31 декември
I. Общо ведомствени разходи	1 914 560	1 527 915	1 295 515
от тях за:			
Персонал	279 540	279 540	279 321
Издръжка	1 635 020	1 248 375	1 016 194
II. Администрирани разходни параграфи по бюджета	775 000	656 295	386 027
от тях за:			
Стипендии	240 000	121 295	37 596
Членски внос	90 000	82 946	25 436
Субсидии за нефинансови предприятия		7 054	7 054
Разходи за предоставени помощи за организации и дейности в чужбина	445 000	445 000	315 941
Общо разходи (I+II)	2 689 560	2 184 210	1 681 542
Численост на щатния персонал	10	10	9

Общият размер на отчетените разходи по програмата към 31.12.2014 г. е 1 681,5 хил. лв. Ведомствените разходи са в размер на 1 295,5 хил. лв. и включват разходите на

МОН за изброените по-горе продукти/услуги. Администрираните разходи по програмата са в размер на 386, 0 хил. лв. и включват разходи за стипендии за образователен обмен, за членски внос членски внос за Асоциация Европейски регистър за осигуряване на качество във висшето образование (EQAR)м в Постоянната международна конференция на инспекторатите по образование (SICI), в WordSkills Еигоре (ESPO) и в Европейската федерация на работодателите в образованието (EFEE), както и предоставените на Тараклийския държавен университет средства за издръжка на обучение и за стипендии на студентите.

10. Програма „Оценка и развитие на националния научен потенциал за изграждане на устойчива връзка образование-наука бизнес, като основа за развитие на икономика, базирана на знанието“

Изпълнението на дейностите през отчетния период по програмата включва:

10.1. Оценка на развитието на националния научен потенциал

- Извършен е анализ и оценка на годишните отчети на висшите училища за 2013 г. по Наредба № 9/2003 г. за условията и реда за планиране, разпределение и разходване на средствата, отпуснати целево от държавния бюджет за присъщата на държавните висши училища научна или художественотворческа дейност” ;
- Съгласно условията и реда на Наредба № 1/2008 г. за условията и реда за включване на научноизследователски организации със седалище в Република България в националния списък на научноизследователските организации, които могат да приемат чужденци за разработване на научноизследователски проекти 9 научноизследователски организации са включени в Националния списък;
- Взето е участие в работни формати към Европейската комисия - Европейската мрежа за оценка на НИРД и среща на националните координатори по рамковите програми;
- По конкурса за идейни проекти за изграждане на центрове за върхови постижения и центрове за компетентност са постъпили 56 проектни предложения от научни институти и университети. Извършена е техническа проверка на проектните предложения.

10.2. Развитие на научната база за провеждане на съвременни и конкурентоспособни научни изследвания

- с РМС № 737 от 30.10.2014 г. е одобрена актуализирана Национална стратегия за развитие на научните изследвания 2020 и План за действие в изпълнение на Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2015-2020 г. и е предложено на Народното събрание приемането на актуализирана Национална стратегия за развитие на научните изследвания 2020;
- с Решение № 569 от 31 юли 2014 година на Министерски съвет се прие актуализираната Националната пътна карта за научна инфраструктура. Актуализацията има за цел да се направи оценка на напредъка в изграждането на научноизследователски инфраструктури; да се идентифицират нови значими европейски инфраструктури, както и да се включат нови национални научноизследователски инфраструктури. Актуализираната Пътна карта включва 14

проекта (9 с готовност за изграждане през 2014 г. и 5 с потенциал за развитие и изграждане от 2016 г.).

- координирани са дейностите и са подкрепени български научни групи за участие в текущи научноизследователски инфраструктури и в семинари по КЛАРИН ЕРИК;
- възобновена е дейността на Националния съвет за наука и иновации (НСНИ). Съвета проведе 4 заседания, на които бяха обсъдени и одобрени проект на актуализирана Стратегия за развитие на научните изследвания и План за изпълнението ѝ 2015-2020 г. Разработен е и правилник за организацията и дейността на НСНИ, който предстои да бъде съгласуван с министерствата и внесен за одобрение в МС.

10.3. Повишаване на общественото значение на науката

- организиран и проведен е Националният конкурс „Млади таланти” 2014 г., целта на който е разработване и представяне на научни проекти във всички области на научното познание. На финала на конкурса, журито определи да участват 27 млади таланти, автори на 17 научни проекта. Класираните на първо, второ и трето място участваха в Европейското състезание за млади учени, проведено на от 19 до 24 септември т.г. във Варшава. Български участници в европейското състезание се класираха на второ място и взеха една от специалните награди на журито.
- организирана и проведена е официалната церемония по връчване на ежегодните награди за наука „Питагор” за съществен принос в развитието на науката в периода 2011-2013 г. За оценка бяха номинирани 26 учени в утвърдените общо 7 категории награди. Бяха присъдени и две специални награди: за цялостен принос в развитието на науката и за съществени интердисциплинарни постижения.
- проведени са специализирани форуми с участие на млади учени. МОН е основен партньор на Британски съвет и Форум „Демокрит” в конкурса за „Лаборатория за слава– Famelab” и „Софийския фестивал на науката”;
- междуведомствената работна група за отворен достъп разработи концепция и план за действие за прилагане на принципа на отворен достъп до научна информация.
- разработена информационна система (www.experts.scival.com/mes) за достъп до 250 български учени работещи в чужди научни организации.
- проведен е конкурс за подкрепа на научни форуми с международно участие, провеждани в България на принципа на споделено финансиране за да се даде възможност за включване на българските учени в изпълнението на различни изследователски задачи, популяризиране на техните научни резултати и сравнимост в международен обхват в определени области на научното познание. Съфинансирани са 25 научни форума.

10.4. Засилване на интеграцията между елементите на „триъгълника на знанието”

- актуализирана и поддържана е информацията в национална интерактивна платформа за връзка образование-наука-бизнес;
- проведени са процедури на конкурс за подбор на пост-докторанти и млади учени за едномесечни обучения във високотехнологични научни комплекси и инфраструктури, като са финансирани 70 млади учени, докторанти и пост-докторанти за едномесечни обучения в научни центрове в САЩ, Япония, и др.;

- проведени са процедури на конкурс за специализирани публикации в реферирани издания и издания с импакт-фактор и индексирани на научни списания – подкрепени са 54 специализирани публикации;
- проведени са 4 тематични научни школи и на борси за научни идеи и 1 заключителна научна школа за представяне на добрите практики от проведените обучения на млади учени, както и заключителна пресконференция за представяне на резултатите от проект „Наука и бизнес“ по ОП РЧР

10.5. Подпомагане на развитието на научния потенциал и научните изследвания на програмно-проектен конкурсен принцип

- обявен е „Конкурс за финансиране на научни изследвания в приоритетните области – 2014“. Изготвени са Насоки за конкурсната сесия, както и Методика за оценяване на проектните предложения от ИС на ФНИ. Постъпили са 779 проектни предложения, от тях 46 предложения са отстранени поради административни несъответствия, 619 са класирани, сключени са 114 договора за финансиране.
- обявен е Конкурс за „Българска научна периодика – 2014 г.“. Изготвени са Насоки за конкурсната сесия, сформирана е временна научно-експертна комисия, която е разгледала постъпилите 109 проектни предложения, от тях 5 са отстранени поради административни несъответствия, 104 са класирани, сключени са 88 договора за финансиране.
- обявена е процедура за изготвяне на регистър за кандидатстване и управление на проекти.

10.6. Разработване и въвеждане на механизъм за контрол върху качеството на изпълнението на финансираните проекти и гарантиране постигането на планираните научни цели и резултати

- реализирани са дейности по осъществяването на текущ контрол върху изпълнението на договорите за изследвания;
- реализирани са дейности по разглеждане на научния и финансов отчет по текущи договори, сключени от ФНИ от предходни години.

10.7. Отчет на показателите за изпълнение на програмата

Програма № 10 „Оценка и развитие на националния научен потенциал за изграждане на устойчива връзка образование-наука бизнес, като основа за развитие на икономика, базирана на знанието“				
ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ				
Показатели за изпълнение	Целева стойност			
	Мерна единица	Бюджет 2014 г.	Уточнен план 2014	Отчет 31.12.2014 г.
Оценка и анализ на резултатите от научноизследователската дейност, осъществявана от научните организации и на дейността на фонд „Научни изследвания“.	времева	х	х	х
Брой изградени сътрудничества на екипи между научните организации	брой	6	6	-
Шестмесечен и годишен отчети по изпълнението на бюджета предоставен по Наредба 9	брой	33	33	33
Подкрепени национални научни инфраструктури	брой	2	2	-

Участие в европейски научни инфраструктури	брой	4	4	4
Участие на експерти в специализираните групи на ЕСФРИ и ЕРИК	времева	x	x	x
Проведени състезания за млади таланти	брой	2	2	3
Участие на български учени в национални, регионални и европейски конкурси за награди за научни постижения	времева	x	x	x
Проведени специализирани форуми с участие на млади учени	брой	4	4	5
Представяне резултатите от постиженията на българската наука	времева	x	x	x
Съфинансиране на научни форуми в България с международно участие	брой	40	40	25
Поддържане на национална интерактивна платформа за връзка образование-наука-бизнес	времева	x	x	x
Брой организирани тематични школи за връзка на науката с бизнеса	брой	1	1	1
Разработена електронна база данни с независими рецензенти	времева	x	x	x
Брой проведени конкурси	брой	3	3	3
Изготвена система за анализ на въздействието от прилаганите конкурсни схеми	времева	x	x	-
Осъществяване на проверки по текущо изпълнение на подкрепени конкурсни проекти	времева	x	x	x

10.8. Отчет на разходите по програмата

Разходи по програмата (в лева)	Закон 2014 г.	Уточнен план	Отчет към 31 декември
I. Общо ведомствени разходи	23 736 080	6 190 083	1 956 770
от тях за:			
Персонал	1 095 680	1 099 680	1 401 063
Издръжка	22 640 400	5 066 623	531 960
Капиталови разходи		23 780	23 747
II. Администрирани разходни параграфи по бюджета	0	157 900	157 884
от тях за:			
Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата		48 700	48 700
Субсидии за организации с нестопанска цел		109 200	109 184
Общо разходи (I+II)	23 736 080	6 347 983	2 114 654
Численост на щатния персонал	26	26	26

Общият размер на отчетените разходи по програмата към 31.12.2014 г. е 2 114, 7 хил. лв., от които 1956, 8 хил.лв. са ведомствени разходи на МОН и Фонд Научни изследвания по предоставяните продукти/услуги. Администрираните разходи са в размер на 157, 9 хил. лв. и включват разходите за награди в Националния конкурс „Млади таланти” и ежегодната награда за наука „Питагор” за съществен принос за развитието на науката в България, както и предоставените от Фонд „Научни изследвания“ субсидии за организации с нестопанска цел по проекти за развитие и насърчаване на научните изследвания.

11. Програма „Координация и мониторинг на научния потенциал за интегриране в европейското изследователско пространство и глобалната информационна мрежа”

Изпълнението на дейностите през отчетния период по програмата включва:

11.1. Интернационализация на българската наука и интегрирането и в европейското изследователско пространство

- организирана и проведена е лансираща конференция за Рамковата програма на Европейския съюз за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“, в която са взели участие над 700 участника от научната общност и представители на бизнеса;
- организирани и осъществени са 52 броя участия на членовете на Програмните комитети на Хоризонт 2020;
- проведени са консултации с украинската страна по подписване на двустранен Протокол за научно и технологично сътрудничество, с който се одобряват научните приоритети за сътрудничество и са определени 4 научноизследователски проекта за изпълнение в периода 2014-2016 г.;
- съвместно с Фонд „Научни изследвания“ е разработена конкурсна процедура и документация и е проведен конкурс за съвместни проекти по програма Рила за българо-френско научно сътрудничество. Предстои провеждане на заседание и смесената българо-френска комисия през м. януари 2015 г. за договаряне и одобрение на проекти за финансиране и изпълнение в периода 2015-2016 г.
- съвместно с Фонд „Научни изследвания“ е разработена конкурсна процедура и документация и обявен конкурс за съвместни Българо-китайски научноизследователски проекти (2014-2016 г.). Подготвени са документи, организирана и проведена е 14 сесия на Българо-китайската комисия за научно и технологично сътрудничество – 19-21 юни 2014 г. гр. София. Подписан е протокол от заседанието на комисията и е одобрен списък с 12 проекта за финансиране и изпълнение в периода 2014-2016 г.
- одобрени са 12 съвместни научноизследователски проекти за изпълнение в периода 2014-2015 г. между Република България и Германската служба за академичен обмен (DAAD);
- подготвена и внесена в Министерския съвет Програма за сътрудничество в областта на науката и технологиите между правителствата на Република България и Република Индия 2014-2016 г.;

- обявен и проведен е конкурс за научно-техническо сътрудничество между Република България и Словашката република. Одобрени за финансиране 15 съвместни проекта;
- работната група определена за администриране на програмата към тематичен фонд „Научни изследвания“ по Българо-швейцарската програма разгледа и предложи за съфинансиране за втори и трети етап 13 броя договори. Проведено е заседание на Комитета за наблюдение на Българо-швейцарската програма, където са представени резултатите от изпълнението на съвместните 13 проекта. Извършена е подготовка и участие в среща и консултация с изпълнителите на договори по Българо-швейцарската научна програма;
- проведен е конкурс по тематичен фонд „Стипендии“ на Българо-швейцарската програма за млади учени SciexNMS. 2011-2015 г. Одобрени са 4 стипендиантски програми от България и един е в листа на „чакащите“. От стартирането на програмата до сега са одобрени общо 22 стипендиантски програми в областта на биология, биохимия и медицина, философските изследвания, химия, фитохимия, екология, физика, фармация и др. Четири проекта са приключили, а девет са процес на изпълнение. Останалите девет са във фаза на договаряне за изпълнението им;
- извършена е подготовка на документите и подписване на споразумението за присъединяване на Република България към Конвенцията за учредяване на EUMETSAT, Конвенцията за учредяване на EUMETSAT и Протокол за привилегиите и имунитетите на EUMETSAT за присъединяването на Република България към Конвенцията за учредяването на Европейската организация за разработване на метеорологични спътници (EUMETSAT). Ратифицирано е споразумението за присъединяване на Република България към Конвенцията за учредяване на EUMETSAT, Конвенцията за учредяване на EUMETSAT и Протокол за привилегиите и имунитетите на EUMETSAT. Законът е приет от Народното събрание и е обнародван с УКАЗ № 56 на Президента на Република България, издаден на 25 март 2014 г. (ДВ брой 30 от 1 април 2014 г.)
- подготовка на указания за КОРЕПЕР и на позиции за участие на министрите на науката в 4 формални и 2 неформални заседания на Съвета по конкурентоспособност, част Научни изследвания; подготовка на позиция на България за участие в конференцията на високо равнище относно Партньорство между страните като средство за разпространяване на високи научни постижения и разширяване на участието; разработени позиции по 9 съвместни научни програми и съвместни предприятия по чл.185 и 187 от ДФЕС и предприети действия по участието на България в управителните органи на 5 от тях; подготовка на позиция и участие в среща на делегация на Европейската комисия относно предприетите мерки на национално ниво и постигнатия напредък на България за интегриране в Европейското научно изследователско пространство;
- участие в инициатива на Европейската комисия EURAXESS – Researchers in Motion. Тя предоставя на изследователите, които желаят да развият кариера в Европа, достъп до пълна гама от информационни услуги и персонална подкрепа. На учените бе предоставена информация за конкурсите за мобилност по дейностите на Мария Склодовска-Кюри на Рамковата програма на ЕС Хоризонт 2020. Проведен беше и

семинар на тема "Европейска харта за изследователи и Кодекс за поведение при подбор на изследователи - ползи и затруднения за научните организации в България".

- изготвен е отчет по предприетите мерки за изпълнение на специфичните за страната препоръки в рамките на Европейския семестър в областта на науката и за постигане на националните цели и приоритети по стратегия "Европа 2020"
- организиране и провеждане на две заседания на Комисията за сътрудничество с ЦЕРН и подготвени проекти на доклади за подписване на Меморандуми за разбирателство за участие на български колективи в експериментите CMS и Isolde. Разработена е програма за отбелязване в България на 60 годишнината от създаването на ЦЕРН и 15-годишнината от членството на България в организацията;
- в периода 12-13 ноември 2014 г. е организирано и проведено 192. заседание Съвета на висшите представители на Асоциацията за наука и технологии КОСТ.
- разработена е процедура за оценка, сформирана е комисии за извършване на оценка на проекта за съфинансиране по Седма Рамкова програма и европейската програма КОСТ. Приключена е оценката по нови искания за съфинансиране на проекти по Седма рамкова програма и са сключени са двустранни договори;
- номинирани са 85 члена (или техни заместници), като представители на България в програмните комитети на програма КОСТ

11.2. Интегриране в глобалната информационна научна мрежа

- проведени са над 20 обучителни семинара в научни организации за работа с елеронните научни бази данни;
- разработени са справки и анализи за ползваемостта на базите данни с научна информация. Сформирана е комисия с представители на научната общност (БАН, ССА, Съвет на ректорите за преглед на резултатите от абонаментните договори и срещи с представители на научни издателства. Подготвен и представен е протокол с предложения за абонаменти за 2015 г.
- създадена е Национална мрежа от Контактни лица и представители в Програмните комитети на Рамковата програма за наука и иновации „Хоризонт 2020” и е организирано редовното участие на представителите на мрежата в разработването на първата Работна програма за периода 2014-2015 г.

11.3. Създаване на привлекателни условия за научна кариера, професионално израстване и квалификация на учените

- Участие в среща на ведомствата, отговорни за мрежите на контактните лица по Седма рамкова програма;
- Подкрепени са български учени за участие в Антарктическата програма; ЦЕРН; ФУЛБРАЙТ; ИТЕР; КЛАРИН ЕРИК.

11.4. Осигуряване на информация и документация за постиженията в науката, технологиите и иновациите и подготовка на продукти в печатна и/или електронна форма

- чрез НАЦИД е дадена възможност на потребителите да използват ефективно информационните ресурси, създавани и съхранявани в центъра, както на място, така

и чрез уеб – сайта на центъра. Предоставен е Интернет достъп до европейски и световни информационни и библиотечни центрове. Центърът обслужва потребителите си и чрез Системата от европейски библиотеки /SUBITO/ за доставка на документи и копия от първоизточници, липсващи в страната;

- поддържа се електронна база данни за защитените дисертационни трудове и списък на хабилитираните лица в Р България съгласно чл. 3 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Р България;
- от страна на НАЦИД е предоставена аналитична и библиографска информация на Министерство на образованието и науката, Народното събрание, администрацията на президента, Министерския съвет и други институции, юридически лица и граждани. Предоставени са 522 аналитични материали; 11 393 документи чрез собствени бази данни; изготвени са 3 975 библиотечно- информационни справки в бази данни и 864 документи по МЗ; предоставени са 42 179 копия от оригинални документи от фонда на НАЦИД.

11.5. Отчет на показателите за изпълнение на програмата

Програма № 11 „Координация и мониторинг на научния потенциал за интегриране в европейското изследователско пространство и глобалната информационна мрежа“				
ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ				
Показатели за изпълнение	Целева стойност			
	<i>Мерна единица</i>	<i>Бюджет 2014 г.</i>	<i>Уточнен план 2014</i>	<i>Отчет 31.12.2014 г.</i>
Подготовка за участие на България в „Хоризонт 2020”	времева	x	x	x
Брой проекти, финансирани от различни европейски и национални програми	брой	80	75	75
Брой европейски и международни научни организации, в които България участва	брой	4	4	4
Разширяване на двустранното научно сътрудничество	времеви	x	x	x
Брой лицензи за достъп до електронни бази данни	брой	6	3	3
Поддържане на регистъра за научната дейност	времева	x	x	x
Отворен достъп до научна информация	времева	x	x	x
Участие в европейски и транс европейски програми, в които български учени имат участие	Времева	x	x	x

11.6. Отчет на разходите по програмата

Разходи по програмата (в лева)	Закон 2014 г.	Уточнен план	Отчет към 31 декември
I. Общо ведомствени разходи	6 272 890	5 185 248	5 062 799
от тях за:			
Персонал	811 310	814 543	786 331
Издръжка	5 461 580	4 349 233	4 254 996
Капиталови разходи		21 472	21 472
II. Администрирани разходни параграфи по бюджета	5 721 000	3 141 100	3 120 155
от тях за:			
Членски внос	5 501 000	2 666 000	2 665 114
Субсидии за нефинансови предприятия	220 000	475 100	455 041
Общо разходи (I+II)	11 993 890	8 326 348	8 182 954
Численост на щатния персонал	49	49	47

Общият размер на отчетените разходи по програмата към 31.12.2014 г. е 8 183, 0 хил. лв. Ведомствените разходи са в размер на 5 062, 8 хил. лв. и включват разходите по бюджета на МОН и ВРБ по предоставяните продукти/услуги. Администрираните разходи са в размер на 3 120, 2 хил. лв., в т.ч. платен членски внос членски внос за ЦЕРН - 2 615, 1 хил. лв., членски внос в Съвместното европейско предприятие за Международен експериментален термоядрен реактор ITER– 25,4 хил.лв. и др. В Субсидиите за нефинансови предприятия са включени и разходите за 2014 г. по Споразумението между правителството на Р България и правителството на САЩ платените относно Българо-американската комисия за образователен обмен „Фулбрайт“.

12. Програма „Администрация“

Програмата включва административно-правните, финансово-счетоводните и стопанските дейности, предоставяни от съответните звена, които не участват пряко в програмите, но подпомагат цялостния процес по предоставяне на продуктите/услугите. Тук се включват текущи дейности, свързани с процесуално представителство на министерството пред съдилищата; изготвяне проекти на договори и становища по законосъобразността на договори; събиране и обобщаване на проектите на годишния бюджет на министерството и бюджетите на ВРБ; събиране и обобщаване на отчети за

касово изпълнение на бюджета и на сметките за средства от Европейския съюз; осъществяване на контрол на извършените плащания и анализ по видове разходи; счетоводно отчитане, изготвяне на ежемесечни и годишни оборотни ведомости, подготовка на годишния баланс, счетоводно и касово обслужване на структурните звена; управлението на човешките ресурси, чрез набиране и подбор на кандидати за работа, анализ на потребностите и планиране обучението на персонала; деловодно обслужване и архивиране на приключените преписки; програмно и техническо осигуряване на компютърната техника; ведомствена охрана и пропускателен режим; материално-техническо снабдяване; административно обслужване на юридически и физически лица и протоколната дейност на министерството.

12.1. Отчет на разходите по програмата

Разходи по програмата (в лева)	Закон 2014 г.	Уточнен план	Отчет към 31 декември
I. Общо ведомствени разходи	5 355 300	5 028 753	4 391 581
от тях за:			
Персонал	3 584 560	3 752 116	3 751 180
Издръжка	1 770 740	1 079 197	1 321 688
Капиталови разходи		197 440	-681 287
II. Администрирани разходни параграфи по бюджета	0	37 606	-10 408
от тях за:			
Лихви		37 606	41 442
Стипендии			-51 850
Общо разходи (I+II)	5 355 300	5 066 359	4 381 173
Численост на щатния персонал	192	201	191

Общият размер на отчетените разходи по програмата към 31.12.2014 г. е 4 381, 2 хил. лв. Ведомствените разходи са в размер на 4 391, 6 хил. лв. и включват разходите на МОН и на ВРБ, свързани с предоставянето на продуктите/услугите по всички програми за периода. Администрираните разходи са в размер на – 10, 4 хил. лв. и включват платените лихви за периода 15.06.2014 г. - 15.12.2014 г. по Заемно споразумение „Модернизация на образованието” със Световната банка в размер на 37, 6 хил.лв. Платената главница за периода е в размер на 905,5 хил.лв. и е отчетена по съответния параграф по операции с финансови активи в отчета за касовото изпълнение на бюджета на МОН. В администрираните разходи са включени и възстановени разходи за стипендии в размер на - 51,9 хил.лв. по проект по ОПРЧР, авансирани в предходна година и 3,8 хил.лв. изплатени лихви по присъдени обезщетения.